

BIJ12

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Bestandsnaam: vastgest SKP Natuur en Landsch 2024(subsidie 2025).docx

Aangevraagd door: Adviseur SNL

Betreft jaar: 2024 (beheerjaar 2025)

Datum overzicht: 07-mei-2024 10:24

Aantal pagina's: 122

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: T Toeslagen
Beheertype: 01 voorzieningen

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
Voorzieningsbijdrage	Onderhoud voorzieningen	1 Onderhoud wandelpad 1 Onderhoud fietspad 1 Onderhoud bebording 1 Onderhoud banken 1 Onderhoud handwijzers 1 Onderhoud wandel- of fietsbrug 1 Onderhoud parkeerterrein	onderhoud van wandel- en fietspaden, en overige voorzieningen	Bureau Waardenburg	1,000	63,05	1,000	100%	63,05
Totaal kosten									63,05
Exploitatiesaldo									63,05

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: 2024 (beheerjaar 2025)

Natuur- of Landschapstype: T Toeslagen

Beheertype: 02 toezicht

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
Toezichtsbijdrage	Toezicht houden	1 medewerker hoog tarief (A-149)	medewerker hoog tarief	Evaluatie SKP	0,400	28,06	1,000	100%	28,06
Totaal kosten									28,06
Exploitatiesaldo									28,06

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: T Toeslagen

Beheertype: 03 varen

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
Vaartoeslag	varen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kleine boot (tbv vaartoeslag)	1 medewerker laag tarief (A-86), 1 kleine boot	ZET-2016	5,500	358,06	1,000	100%	358,06
	varen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 (middel)grote boot (tbv vaartoeslag)	1 medewerker laag tarief (A-85), 1 (middelgrote boot)	ZET-2016	3,900	466,62	1,000	100%	466,62
Totaal kosten									824,68
Exploitatiesaldo									824,68

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: L01 Groenblauwe landschapselementen
Beheertype: 01 Poel en klein historisch water (per stuk)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden/vervangen raster	jaarlijks onderhoud kleine poel (stuk)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	Kleine poel 100 m2, oeverlengte 36 meter	IMAG (Groene boek)	0,151	12,82	1,000	35%	4,49
	jaarlijks onderhoud grote poel (stuk)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	Grote poel 700 m2, gemiddelde oeverlengte 93 meter	IMAG (Groene boek)	0,391	33,20	1,000	65%	21,58
Maaien landschapselement	Afvoeren en verwerken maaisel kleine poel (per stuk)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 dumper (A-082) 1 Inname maaisel kleine poel	kleine poel 100 m2, randlengte 36 meter	IMAG (Groene boek)	0,220	28,55	1,000	35%	9,99
	Afvoeren en verwerken maaisel grote poel (per stuk)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 dumper (A-082) 1 Inname maaisel grote poel	Grote poel 700 m2, randlengte 93 meter	IMAG (Groene boek)	0,567	85,73	0,200	65%	11,14
	Uitmaaien kleine poel met korfmaaier (per stuk)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine met maaibalk	Kleine poel 100 m2, randlengte 36 meter	IMAG (Groene boek)	0,220	28,17	1,000	35%	9,86
	Uitmaaien grote poel met korfmaaier (per stuk)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine met maaibalk	grote poel 700 m2, randlengte 93 meter	IMAG (Groene boek)	0,567	72,61	0,200	65%	9,44
Opschonen/baggeren poel (st)	Afvoeren bagger met trekker en dumper	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 dumper (A-082)	Kleine poel 100 m2, oeverlengte 36 meter	IMAG (Groene boek)	2,000	234,55	0,200	35%	16,42
	Afvoeren bagger met trekker en dumper	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 dumper (A-082)	Grote poel 700 m2, oeverlengte 93 meter	IMAG (Groene boek)	8,400	985,11	0,100	49%	48,27
	Baggeren poel met gesloten bak	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine (A-225)	Grote poel	IMAG (Groene boek)	8,400	1.069,93	0,100	49%	52,43
	Opschonen poel met gesloten bak	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine (A-225)	Kleine poel	IMAG (Groene boek)	2,000	254,75	0,200	35%	17,83
Tijdelijk verwijderen raster	Bevestigen draad na uitvoering werk (per poel)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)		IMAG (Groene boek)	0,630	35,47	0,200	35%	2,48
	Bevestigen draad na uitvoering werk (per poel)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)		IMAG (Groene boek)	1,628	91,66	0,100	65%	5,96
	Tijdelijk onderbreken raster en oprollen (per poel)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)		IMAG (Groene boek)	0,378	21,28	0,200	35%	1,49

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: 2024 (beheerjaar 2025)

Natuur- of Landschapstype: L01 Groenblauwe landschapselementen

Beheertype: 01 Poel en klein historisch water (per stuk)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	Tijdelijk onderbreken raster en oprollen (per poel)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)		IMAG (Groene boek)	0,977	55,01	0,100	65%	3,58
Totaal kosten									214,96
Exploitatiesaldo									214,96

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: L01 Groenblauwe landschapselementen
Beheertype: 02 Houtwal en houtsingel (per ha)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
verwijderen ongew. vegetatie	Bestrijden ongew. houtsoorten houtwal/hakhoutbosje (ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	hoogte 1-2 meter, < 5% bedekking	IMAG (Groene boek)	2,100	118,24	0,200	100%	23,65
onderhouden/vervangen raster	jaarlijks aanvul. onderhoud raster houtwal (ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)		IMAG (Groene boek)	17,000	1.443,56	1,000	49%	707,34
Inboeten landschapselement	Inboeten 1000 stuks per ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 inboeten landschappelijke beplanting 1000 st/ha	houtwal en houtsingel (per ha)	IMAG (Groene boek)	20,000	2.717,28	0,040	100%	108,69
Maaien landschapselement	Maaien perceelsrand (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Maaien perceelstrand houtwal/houtsingel met bosmaaier	IMAG (Groene boek)	21,000	1.343,03	1,000	63%	846,11
Tijdelijk verwijderen raster	Tijdelijk opbreken raster en oprollen (per ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Landschappelijk bosje in open landschap	IMAG (Groene boek)	112,000	6.306,05	0,100	59%	372,06
	Tijdelijk opbreken raster en oprollen (per ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Landschappelijk bosje in open landschap	IMAG (Groene boek)	112,000	6.306,05	0,120	22%	166,48
Vellen/snoeien bomen-landschap	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	Onderhoud houtwal	IMAG (Groene boek)	118,000	14.867,47	0,100	75%	1.115,06
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	Onderhoud hoge houtwal, opruimen na eindkap 25 jaar	IMAG (Groene boek)	73,000	9.197,67	0,040	20%	73,58
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	Opruimen na eindkap, holle weg en graft	IMAG (Groene boek)	347,000	43.720,44	0,125	5%	273,25
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	Onderhoud hoge houtwal, opruimen na afzetten 7e en 14e jaar	IMAG (Groene boek)	210,000	26.459,06	0,080	20%	423,34
	Vellen, korten, uitdragen (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	Vellen, korten, uitdragen houtwal	IMAG (Groene boek)	147,000	10.300,88	0,100	75%	772,57
	Vellen, korten, uitdragen (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	Afzetten hoge houtwal 7e en 14e jaar	IMAG (Groene boek)	121,000	8.478,95	0,080	20%	135,66
	Vellen, korten, uitdragen (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	Vellen, korten en uitdragen, eindkap hoge houtwal	IMAG (Groene boek)	152,000	10.651,25	0,040	20%	85,21
	Vellen, korten, uitdragen (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	Eindkap holle weg en graft	IMAG (Groene boek)	168,000	11.772,43	0,125	5%	73,58

Totaal kosten

5.176,58

Exploitatiesaldo

5.176,58

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: L01 Groenblauwe landschapselementen
Beheertype: 03 Elzensingel (per 100 m)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
verwijderen ongew. vegetatie	Bestrijden ongew. houtsoorten elzensingel (per 100 m)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	hoogte 1-2 meter, < 5% bedekking, elzensingel bedekking > 75 %	IMAG (Groene boek)	0,021	1,18	0,143	80%	0,14
	Bestrijden ongew. houtsoorten elzensingel (per 100 m)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	hoogte 1-2 meter, < 5% bedekking, elzensingel bedekking 50-75%	IMAG (Groene boek)	0,015	0,84	0,143	15%	0,02
	Bestrijden ongew. houtsoorten elzensingel (per 100 m)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	hoogte 1-2 meter, <5% bedekking, elzensingel bedekking 30-50%	IMAG (Groene boek)	0,009	0,51	0,143	5%	0,00
onderhouden/vervangen raster	jaarlijks aanvul. onderhoud raster elzensingel (100 m)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	Elzensingel bedekking > 75 %	IMAG (Groene boek)	0,420	35,66	1,000	72%	25,68
	jaarlijks aanvul. onderhoud raster elzensingel (100 m)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	Elzensingel bedekking 50 - 75 %	IMAG (Groene boek)	0,298	25,30	1,000	14%	3,54
	jaarlijks aanvul. onderhoud raster elzensingel (100 m)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	Elzensingel bedekking 30 - 50 %	IMAG (Groene boek)	0,189	16,05	1,000	5%	0,80
Inboeten landschapselement	Inboeten 25 stuks per 100 m	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 inboeten landschappelijke beplanting 25 st/100 m	Elzensingel bedekking > 75%	IMAG (Groene boek)	1,900	137,58	0,048	80%	5,28
	Inboeten 18 stuks per 100 m	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 inboeten landschappelijke beplanting 18 st/100 m	Elzensingel bedekking 50 - 75 %	IMAG (Groene boek)	1,349	101,29	0,048	15%	0,73
	Inboeten 11 stuks per 100 m	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 inboeten landschappelijke beplanting 11 st/100 m	Elzensingel bedekking 30 - 50%	IMAG (Groene boek)	0,855	63,62	0,048	5%	0,15
Maaien landschapselement	Maaien perceelsrand (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	maaien perceelsrand elzensingel bedekking > 75 %	IMAG (Groene boek)	0,530	33,90	1,000	80%	27,12
	Maaien perceelsrand (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	maaien perceelsrand elzensingel bedekking 50 - 75 %	IMAG (Groene boek)	0,376	24,05	1,000	15%	3,61
	Maaien perceelsrand (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	maaien elzensingel bedekking 30 - 50%	IMAG (Groene boek)	0,239	15,29	1,000	5%	0,76

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: L01 Groenblauwe landschapselementen
Beheertype: 03 Elzensingel (per 100 m)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
Tijdelijk verwijderen raster	Tijdelijk opbreken raster en oprollen (per 100 m)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Onderhoud Elzensingel bedekking > 75%	IMAG (Groene boek)	2,800	157,65	0,140	72%	15,89
	Tijdelijk opbreken raster en oprollen (per 100 m)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Onderhoud elzensingel bedekking 50 - 75%	IMAG (Groene boek)	1,988	111,93	0,140	14%	2,19
	Tijdelijk opbreken raster en oprollen (per 100 m)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Onderhoud elzensingel 30 - 50 %	IMAG (Groene boek)	1,260	70,94	0,140	5%	0,50
Vellen/snoeien bomen-landschap	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	met inzet houtversnipperaar - Elzensingel bedekking > 75%, opruimen snoeihout na eindkap	IMAG (Groene boek)	1,770	223,01	0,048	80%	8,56
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Elzensingel bedekking > 75%, opruimen na snoei 7e en 14e jaar	IMAG (Groene boek)	2,840	159,90	0,095	80%	12,15
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	met houtversnipperaar - Elzensingel bedekking 50-75%, opruimen takhout na eindkap	IMAG (Groene boek)	1,257	158,38	0,048	15%	1,14
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Elzensingel bedekking 50-75%, opruimen na snoei 7e en 14e jaar	IMAG (Groene boek)	2,016	113,51	0,095	15%	1,62
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	met houtversnipperaar - Elzensingel bedekking 30-50%, opruimen na eindkap	IMAG (Groene boek)	0,797	100,42	0,048	5%	0,24
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Elzensingel bedekking 30-50%, opruimen na snoei 7e en 14e jaar	IMAG (Groene boek)	1,278	71,96	0,095	5%	0,34
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	zonder houtversnipperaar - Elzensingel bedekking > 75%, opruimen snoeihout na eindkap	IMAG (Groene boek)	3,560	200,44	0,048	80%	7,70
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	zonder houtversnipperaar - Elzensingel bedekking 50-70 %, opruimen takken na eindkap	IMAG (Groene boek)	2,527	142,28	0,048	15%	1,02
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	zonder houtversnipperaar - Elzensingel bedekking 30-50 %, opruimen na eindkap	IMAG (Groene boek)	1,602	90,20	0,048	5%	0,22
	Vellen, snoeien, korten stamhout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	met motorzaag - elzensingel bedekking > 75%, eindkap stamhout	IMAG (Groene boek)	4,000	280,30	0,048	80%	10,76
Vellen, snoeien, korten stamhout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	afzetten 75 stammen 6-10 cm elzensingel bedekking > 75% in 7e en 14e jaar	IMAG (Groene boek)	1,470	103,01	0,095	80%	7,83	

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: 2024 (beheerjaar 2025)

Natuur- of Landschapstype: **L01 Groenblauwe landschapselementen**
 Beheertype: **03 Elzensingel (per 100 m)**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur Normbedrag per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	Vellen, snoeien, korten stamhout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	met motorzaag - elzensingel bedekking 50 - 75%, eindkap stamhout	IMAG (Groene boek)	2,840	199,01	0,048	15%	1,43
	Vellen, snoeien, korten stamhout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	Afzetten 53 stammen 6-10 cm, elzensingel bedekking 50-75%	IMAG (Groene boek)	1,044	73,16	0,095	15%	1,04
	Vellen, snoeien, korten stamhout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	met motorzaag - Elzensingel bedekking 30 - 50%, eindkap stamhout	IMAG (Groene boek)	1,800	126,13	0,048	5%	0,30
	Vellen, snoeien, korten stamhout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	Afzetten 34 stammen 6-10 cm, elzensingel bedekking 30 - 50%	IMAG (Groene boek)	0,662	46,39	0,095	5%	0,22
	Vellen, snoeien, korten stamhout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	met handgereedschap - elzensingel > 75 %, eindkap stamhout	IMAG (Groene boek)	8,020	451,56	0,048	80%	17,34
	Vellen, snoeien, korten stamhout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	met handgereedschap - elzensingel bedekking 50 - 75 %, eindkap stamhout	IMAG (Groene boek)	5,694	320,59	0,048	15%	2,31
	Vellen, snoeien, korten stamhout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	met handgereedschap - elzenbedekking 30 - 50 %, eindkap stamhout	IMAG (Groene boek)	3,609	203,20	0,048	5%	0,49

Totaal kosten

161,14

Exploitatiesaldo

161,14

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: L01 Groenblauwe landschapselementen
Beheertype: 05 Knip- en scheerheg (per 100 m)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden/vervangen raster	jaarlijks aanvul. onderhoud raster heg/haag (100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	praktijkervaring Zuid-Limburg	IMAG (Groene boek)	0,840	71,33	1,000	44%	31,38
	jaarlijks aanvul. onderhoud raster heg/haag (100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	praktijkervaring Zuid-Limburg	IMAG (Groene boek)	0,840	71,33	0,400	13%	3,71
Heg knippen (per 100 m)	Knippen heg met motorheggeschaar	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motor heggeschaar (A-077)	praktijkervaring Zuid-Limburg	IKL 2015	7,270	437,14	1,000	21%	91,80
	Knippen heg met trekker en mulcher/messenbalk	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 heggemaibalk aanbouw tractor	praktijkervaring Zuid-Limburg; jaarlijkse cyclus	IKL 2015	2,330	224,41	1,000	64%	143,62
	Knippen heg met trekker en mulcher/messenbalk	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 heggemaibalk aanbouw tractor	praktijkervaring Zuid-Limburg; 2-3 jaarlijkse cyclus	IKL 2015	4,730	455,56	0,400	15%	27,33
	Maaien voet heg	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	praktijkervaring Zuid-Limburg, 2-3 jaarlijkse cyclus	IKL 2015	0,260	16,63	1,000	21%	3,49
	Opruimen en naknippen heg	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	praktijkervaring Zuid-Limburg, 2-3 jaarlijkse cyclus	IKL 2015	1,290	72,63	0,400	15%	4,36
	Opruimen en naknippen heg	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	praktijkervaring Zuid-Limburg, 2-3 jaarlijkse cyclus	IKL 2015	1,290	72,63	1,000	85%	61,74
Totaal kosten									367,44
Exploitatiesaldo									367,44

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: L01 Groenblauwe landschapselementen
Beheertype: 06 Struweelhaag (per 100 m)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden/vervangen raster	jaarlijks aanvul. onderhoud raster heg/haag (100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	praktijkervaring Zuid-Limburg	IMAG (Groene boek)	0,840	71,33	1,000	87%	62,06
Landsch. struweelhaag afzetten	Afzetten struweelhaag en afvoeren takhout (per 100 m)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine (A-225) 1 knipschaar aanbouw hydraulische graafmachine 1 vrachtwagen	praktijkervaring Maasheggengebied	IKL 2015	12,600	2.744,22	0,167	70%	320,80
	Afzetten struweelhaag en afvoeren takhout (per 100 m)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine (A-225) 1 knipschaar aanbouw hydraulische graafmachine 1 vrachtwagen	praktijkervaring Maasheggengebied	IKL 2015	2,630	572,80	0,067	30%	11,51
Maaien landschapselement	Maaien perceelsrand (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	maaieren perceelsrand struweelhaag	IMAG (Groene boek)	1,050	67,15	1,000	100%	67,15
Tijdelijk verwijderen raster	Tijdelijk opbreken raster en oprollen (per 100 m)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Onderhoud struweelhaag	IMAG (Groene boek)	5,600	315,30	0,067	26%	5,49
Totaal kosten									467,01
Exploitatiesaldo									467,01

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: L01 Groenblauwe landschapselementen
Beheertype: 07 Laan (met aan weerszijden van de weg teminste één rij bomen, per 100 m)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur Normbedrag per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden/vervangen raster	Aanvul. onderhoud raster laan na snoei (100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)		IMAG (Groene boek)	0,840	71,33	0,200	100%	14,27
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA-controle per 100 m landsch.	1 medewerker hoog tarief (A-149)	Laanbeplanting	IMAG (Groene boek)	1,050	73,66	0,250	25%	4,60
	Visual Tree Assessment (VTA-controle per 100 m landsch.	1 medewerker hoog tarief (A-149)	Laanbeplanting	IMAG (Groene boek)	1,050	73,66	0,500	60%	22,10
Maaien landschapselement	Maaien berm laan (per 100 m)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	Lichte begroeiing grassen en braam.	IMAG (Groene boek)	0,350	38,18	1,000	50%	19,09
Vellen/snoeien bomen-landschap	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	met inzet houtversnipperaar - versnipperen gesnoeide takken laan, stamdiameter 20-60 cm	IMAG (Groene boek)	2,180	274,67	0,200	25%	13,73
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	met inzet houtversnipperaar - versnipperen gesnoeide takken laan, stamdiameter > 60 cm	IMAG (groene boek)	3,060	385,55	0,200	60%	46,27
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	zonder houtversnipperaar - afvoeren gesnoeide takken laan, stamdiameter 20-60 cm	IMAG (Groene boek)	2,200	123,87	0,200	25%	6,19
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	zonder houtversnipperaar - afvoeren gesnoeide takken laan, stamdiameter > 60 cm	IMAG (Groene boek)	3,070	172,85	0,200	60%	20,74
	Snoeien landschap. laan (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Snoeien laan, gemiddelde stamdiameter < 20 cm	IMAG (Groene boek)	7,880	443,68	0,200	15%	13,31
	Snoeien landschap. laan (per 100 meter)	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 hoogwerker (A-012) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	met hoogwerker - onderhoudssnoei laan, diameter 20-60 cm, 1-5 takken	IMAG (Groene boek)	2,330	404,44	0,200	25%	20,22
	Snoeien landschap. laan (per 100 meter)	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 hoogwerker (A-012) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	met hoogwerker - snoei laan, gemiddelde stamdiameter > 60 cm, 6-10 takken	IMAG (Groene boek)	6,560	1.138,67	0,200	60%	136,64
	Snoeien landschap. laan (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	zonder hoogwerker - onderhoudssnoei laan, diameter 20-60 cm, 1-5 takken	IMAG (Groene boek)	4,670	327,25	0,200	25%	16,36
	Snoeien landschap. laan (per 100 meter)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	zonder hoogwerker - snoei laan, gemiddelde diameter > 60 cm, 6 - 10 takken	IMAG (Groene boek)	13,130	920,07	0,200	60%	110,41

Totaal kosten

443,94

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: 2024 (beheerjaar 2025)

Natuur- of Landschapstype: L01 Groenblauwe landschapselementen

Beheertype: 07 Laan (met aan weerszijden van de weg tenminste één rij bomen, per 100 m)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur Normbedrag per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
-----------	------------	-----------------------	---------------------------------	------------------	--------------------------	----------------------	---------------	-------------------	--------------------------

Exploitatiesaldo

443,94

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: L01 Groenblauwe landschapselementen
Beheertype: 08 Knotboom (per stuk)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden/vervangen raster	Aanvul. onderhoud raster knotboom na snoei (stuk)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)		RBON	0,020	1,70	0,250	30%	0,13
Knotten landschap	Knotten per stuk (incl. 5% transporttijd), stamdiam. < 20 cm	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag licht	Knotboom stamdiameter < 20 cm; gemiddeld 10 telgen per knot	RBON 1997	0,180	11,86	0,250	30%	0,89
	Knotten per stuk (incl. 5% transporttijd), stamdiam. 20-60 cm	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag licht	Knotboom stamdiameter 20-60 cm, gemiddeld 30 telgen per knot	RBON 1997	0,530	34,91	0,250	60%	5,24
	Knotten per stuk (incl. 5% transporttijd), stamdiam. > 60 cm	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag licht	Knotboom stamdiameter > 60 cm, gemiddeld 40 telgen per knot	RBON 1997	0,700	46,11	0,250	10%	1,15
	Opruimen en verwerken knothout	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	Knotboom stamdiameter < 20 cm, gemiddeld 10 telgen per knot	RBON 1997	0,160	20,16	0,250	30%	1,51
	Opruimen en verwerken knothout	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	Knotboom stamdiameter 20 - 60 cm, gemiddeld 30 telgen per knot	RBON 1997	0,470	59,22	0,250	70%	10,36
Totaal kosten									19,28
Exploitatiesaldo									19,28

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: L01 Groenblauwe landschapselementen
Beheertype: 09 Hoogstamboomgaard (per ha)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
Onderhouden boomgaard	Afvoeren boomgaard snoeihout (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Gemiddeld 100 hoogstambomen per hectare	RBON/PSAN	21,000	1.182,38	0,500	100%	591,19
	Onderhouden boomkorven boomgaard (per ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129) 1 handgereedschap (A-064)	Gemiddeld 100 hoogstambomen per hectare	RBON/PSAN	0,500	42,46	0,500	10%	2,12
	Snoeien hoogstamboomgaard (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Gemiddeld 100 hoogstambomen per hectare	RBON/PSAN	78,750	4.433,94	0,500	100%	2.216,97
Totaal kosten									2.810,28
Exploitatiesaldo									2.810,28

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: L01 Groenblauwe landschapselementen
Beheertype: 16 Bossingel (per ha)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
verwijderen ongew. vegetatie	Bestrijden ongew. houtsoorten landsch. bosje (per ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	hoogte 1-2 meter, bedekking < 5%	IMAG (Groene boek)	2,000	112,61	0,200	100%	22,52
onderhouden/vervangen raster	jaarlijks aanvul. onderhoud raster landsch. bosje (ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	landschappelijk bosje in open landschap	IMAG (Groene boek)	17,000	1.443,56	1,000	50%	721,78
Inboeten landschapselement	Inboeten 1000 stuks per ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 inboeten landschappelijke beplanting 1000 st/ha	houtwal en houtsingel (per ha)	IMAG (Groene boek)	20,000	2.717,28	0,040	100%	108,69
Maaien landschapselement	Maaien perceelsrand (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Maaien perceelstrand houtwal/houtsingel met bosmaaier	IMAG (Groene boek)	21,000	1.343,03	1,000	50%	671,52
Tijdelijk verwijderen raster	Tijdelijk opbreken raster en oprollen (per ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Landschappelijk bosje in open landschap	IMAG (Groene boek)	112,000	6.306,05	0,067	78%	329,55
Vellen/snoeien bomen-landschap	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	opruimen na velling/dunning in landschappelijk bosje	IMAG (Groene boek)	24,000	3.023,89	0,067	20%	40,52
	Opruimen en verw. vrijkomend hout (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	Opruimen en verwijderen hout na snoei overhangende takken	IMAG (Groene boek)	67,000	8.441,70	0,067	100%	565,59
	Snoeien overhangende takken (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 houtversnipperaar (A-054)	Klein landschappelijk bosje, snoeien overhangende takken	IMAG (Groene boek)	13,000	1.637,94	0,067	100%	109,74
	Vellen, korten, uitdragen (per hectare)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075) 1 handgereedschap (A-064)	vellen, snoeien, korten, stapelen landschappelijk bosje	IMAG (Groene boek)	47,000	3.322,24	0,067	20%	44,52
Totaal kosten									2.614,44
Exploitatiesaldo									2.614,44

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: L02 Historische gebouwen en omgeving
Beheertype: 01 Fortterrein

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	2,5 hectare per stuw, bediening vaker.	Alterra 2014	1,780	99,13	1,000	30%	29,74
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-opraapc. rupsbanden (A-241)	nat (of hellend) terrein, afstand perceel - depot 50 m, 150 m3 maaisel/ha	Normenboek NBL	8,460	2.758,97	1,500	5%	206,92
	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	573,79	1,500	35%	301,24
	maaisel afvoeren en composteren 4 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 4 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,414	304,34	1,500	40%	182,60
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	opslag 1-of meerstammig, hoogte >1 m, stobdiam.>1 cm; 0-5% bedekking	Normenboek NBL	3,000	191,86	0,333	50%	31,95
	afvoeren ongew. vegetatie	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	Afvoeren naar een "composthoop" in een aangrenzend natuurterrein	Ervaring TBO's	0,800	67,44	0,333	50%	11,23
	kruidkruis/distels maaien (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Norm genomen van afzetten opslag met bosmaaier; bedekking 0-5%	Normenboek NBL	3,000	191,86	1,000	30%	57,56
snoeien	snoeien laanbomen/solitair	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 hoogwerker (A-012) 2 motorzaag middelzwaar (A-075)	10-25 m hoog; 16-20 takken/stam; 10 bomen per ha op deze manier	Normenboek NBL	4,300	1.047,71	0,250	10%	26,19
	snoeien heggen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motor heggeschuur (A-077)	51.42.65 normale groei (freq.2); haag 40 cm breed en 1m hoog	Het Groene Boek	49,260	2.961,95	0,500	10%	148,10
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen per 50 hectare	Over een groter terrein eventueel water op kunnen zetten	Ervaring TBO's	0,350	56,47	1,000	100%	56,47
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 100 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,460	60,00	1,200	100%	72,00
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0,9 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,700	116,79	1,200	100%	140,15
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 30m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,150	21,95	1,000	100%	21,95

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: 2024 (beheerjaar 2025)

Natuur- of Landschapstype: **L02 Historische gebouwen en omgeving**

Beheertype: **01 Fortterrein**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur Normbedrag per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
-----------	------------	-----------------------	---------------------------------	------------------	--------------------------	----------------------	---------------	-------------------	--------------------------

Totaal kosten									1.286,10
----------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	-----------------

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,verkoop houtsnippers	0	30%	1,47

Totaal opbrengsten				1,47
---------------------------	--	--	--	-------------

Exploitatiesaldo				1.284,63
-------------------------	--	--	--	-----------------

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: 2024 (beheerjaar 2025)

Natuur- of Landschapstype: L02 Historische gebouwen en omgeving

Beheertype: 02 Historisch bouwwerk en erf (per ha)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.	
onderhouden/vervangen	onderhoud/vervangen historisch erfgoed	1	Onderhoud historisch bouwwerk	Onderhoud Historisch bouwwerk	SBB	0,000	57,48	1,000	100%	57,48
Totaal kosten									57,48	
Exploitatiesaldo									57,48	

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: L02 Historische gebouwen en omgeving

Beheertype: 03 Historische tuin

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
bewerken/inrichten terrein	slepen/rollen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 weidesleep (SBB)	wel droog en vlak maar perceelsgrootte 50 x 50 m, rijsnelheid 6 km/u., werkbreedte 2	Ervaring TBO's	1,300	108,80	1,000	50%	54,40
bekalken/bemesten	bemesten (incl. aankoop mest)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 kunstmeststrooier (SBB) 1 aankoop stikstofkunstmest	strooien 250 kg/ha van 0,5 u/ha; toeslag voor laden en lossen in depot en verdelen over de objecten.	Ervaring TBO's	2,500	218,79	1,000	50%	109,40
zaaien/planten	lossen, inkuilen en laden plantsoen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	1000 st 2-3 jr bosplantsoen; als rekenvoorbeeld; inkuilen naar soort op centrale kuilplaats	Normenboek NBL	1,000	56,30	0,200	50%	5,63
	planten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Kapvlakte, geen terreinvoorbereiding of bodembewerking, > 50% bedekt met tak-en tophout, geen grasz.	Normenboek NBL	22,000	1.238,69	0,200	50%	123,87
	Aankoop plantsoen wal/singel/s	1 Aankoop plantsoen wal/singel/s	gerekend 1000 stuks Quercus robur 60-100, w, 11, autochtoon	SBB	0,000	1.591,20	0,200	50%	159,12
maaieren, afvoeren/oogsten gew	maaieren/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	573,79	6,000	50%	1.721,36
	maaisel afvoeren en composteren 2 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 2 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,207	152,17	6,000	50%	456,51
verwijderen ongew. vegetatie	schoffelen/frezen/harken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	51.42.02.bb; middelzware grond; sierplantsoen (geen bodembedekkende heesters/botanische rozen)	Het Groene Boek	73,500	4.138,34	1,000	50%	2.069,17
snoeien	snoeien overhangende takken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	met (motor)stokzaag langs bosranden en exploitatiewegen	Ervaring TBO's	12,000	675,65	0,500	50%	168,91
	snoeien laanbomen/solitair	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 hoogwerker (A-012) 2 motorzaag middelzwaar (A-075)	10-25 m hoog; 16-20 takken/stam; 10 bomen per ha op deze manier	Normenboek NBL	4,300	1.047,71	0,200	50%	104,77
	snoeien heggen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motor heggeschaar (A-077)	51.42.65 normale groei (freq.2); haag 40 cm breed en 1m hoog	Het Groene Boek	49,260	2.961,95	2,000	5%	296,20

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: L02 Historische gebouwen en omgeving

Beheertype: 03 Historische tuin

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	verzamelen gesnoeid hout	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	laden en afvoeren snoeihout van dijk- en wegbeplantingen (van totaal ca 100 stuks bomen)	Normenboek NBL	1,540	129,83	0,500	50%	32,46
onderhouden/vervangen raster	onderhouden hekwerken/tuinafscheidings	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat./afschr. historisch hekwerk	bedrag voor onderhoud/vernieuwen ijzeren/houten hekken of opnieuw voegen tuinmuren etc	Ervaring TBO's	3,000	616,27	1,000	100%	616,27
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat./afschr. bruggen historische tuin	door extra versieringen/fraai uiterlijk/historische waarde/bouwmaterialen extra bewerkelijk	Ervaring TBO's	4,000	1.506,22	1,000	100%	1.506,22
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 100 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,460	60,00	1,200	100%	72,00
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0,9 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,700	116,79	1,200	100%	140,15
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA-controle) per hectare	1 medewerker hoog tarief (A-149)	25 bomen per uur; totaal 12 bomen	Unie van bosgroepen	0,320	22,45	0,500	40%	4,49
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 30m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,150	21,95	1,000	100%	21,95
Totaal kosten									7.662,87
Exploitatiesaldo									7.662,87

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: L03 Aardwerken
Beheertype: 01 Aardwerk en groeve

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
bewerken/inrichten terrein	zoden leggen in (erosie)gaten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Lokaal de zoden steken	Ervaring TBO's	5,000	281,52	1,000	10%	28,15
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-opraapc. rupsbanden (A-241)	nat (of hellend) terrein, afstand perceel - depot 50 m, 150 m3 maaisel/ha	Normenboek NBL	8,460	2.758,97	1,000	40%	1.103,59
	maaisel afvoeren en composteren 5 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 5 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,518	380,49	1,000	40%	152,20
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	opslag 1-of meerstammig, hoogte >1 m, stobdiam.>1 cm; 5-25% bedekking	Normenboek NBL	5,000	319,77	0,200	59%	37,73
	afsteken/vrijmaken profielwand	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Geen gevaarlijke hoogte, geen zware bomen erop, materiaal mag onderin blijven liggen	Ervaring TBO's	20,000	1.126,08	0,100	50%	56,30
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 30m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,150	21,95	1,000	90%	19,76
Totaal kosten									1.397,73
Exploitatiesaldo									1.397,73

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N01 Grootschalige, dynamische natuur

Beheertype: 01 Zee en wad

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
uitv. sanitaire maatregelen	ruimen dode vogels/dieren oa ivm botulisme	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 kosten vuilniszak en destructievat	ruimen van watervogels	Alterra 2015	0,007	0,61	1,000	100%	0,61
Totaal kosten									0,61
Exploitatiesaldo									0,61

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N01 Grootschalige, dynamische natuur
Beheertype: 02 Duin- en kwelderlandschap

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	573,79	1,000	5%	28,69
	maaisel afvoeren en composteren 4 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 4 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,414	304,34	1,000	5%	15,22
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (gemiddelde graasdruk) 1 kosten hoefsmid (gemiddelde graasdruk)	op basis van enquête	Alterra 2016	0,770	63,72	1,000	50%	31,86
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquête	Alterra 2016	0,010	27,19	1,000	50%	13,60
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 25m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 25 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster'; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,050	6,81	1,000	37%	2,52
	onderhouden veeraster 25m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 25 m	handmatig onderhoud veeraster - slechte bereikbaarheid; onderhoud per jaar.	Alterra 2016/7	0,140	11,88	1,000	13%	1,54
	plaatsen veeraster 25 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 25 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	0,365	160,18	0,067	50%	5,37
	verwijderen veeraster 25 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midgraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,119	18,10	0,067	37%	0,45
	verwijderen veeraster 25 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	0,259	38,40	0,067	13%	0,33
	verwijderen veeraster 25 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 25 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, storkosten	Alterra 2016/7	0,032	7,14	0,067	50%	0,24

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: 2024 (beheerjaar 2025)

Natuur- of Landschapstype: **N01 Grootchalige, dynamische natuur**

Beheertype: **02 Duin- en kwelderlandschap**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 5m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaieren/frezen/profileren; 5 m breedte	Nornenboek NBL	0,025	3,66	1,000	100%	3,66
Totaal kosten									103,47
Exploitatiesaldo									103,47

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N01 Grootschalige, dynamische natuur

Beheertype: 03 Rivier- en moeraslandschap

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
maaieren zonder afvoer	maaieren/klepelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 1-assige trekker (A-223)	Overhoekjes maaieren met 1-assige trekker in nat gebied.	Alterra 2014	10,400	746,27	1,000	1%	7,46
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (gemiddelde graasdruk) 1 kosten hoefsmid (gemiddelde graasdruk)	op basis van enquete	Alterra 2016	0,770	63,72	1,000	80%	50,98
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,010	27,19	1,000	80%	21,76
verwijderen ongew. vegetatie	kruidkruis/distels maaieren (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Norm genomen van afzetten opslag met bosmaaier; bedekking 0-5%	Normenboek NBL	3,000	191,86	1,000	10%	19,19
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 100 m ¹ /ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster'; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,210	27,81	1,000	60%	16,69
	onderhouden veeraster 100 m ¹ /ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	handmatig onderhoud raster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,560	47,52	1,000	20%	9,50
	plaatsen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 100 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	1,460	640,71	0,067	80%	34,34
verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midgraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,474	72,09	0,067	60%	2,90	
verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	1,035	153,45	0,067	20%	2,06	
verwijderen veeraster 100 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 100 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, storkosten	Alterra 2016/7	0,126	28,23	0,067	80%	1,51	
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 5m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaieren/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,025	3,66	1,000	100%	3,66

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheerVoor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)****Natuur- of Landschapstype: N01 Grootschalige, dynamische natuur****Beheertype: 03 Rivier- en moeraslandschap**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
uitv. sanitaire maatregelen	ruimen dode vogels/dieren oa ivm botulisme	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 kosten vuilniszak en destructievat	ruimen van watervogels	Alterra 2015	0,007	0,61	1,000	100%	0,61
Totaal kosten									170,65
Exploitatiesaldo									170,65

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N01 Grootschalige, dynamische natuur

Beheertype: 04 Zand- en kalklandschap

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (lage graasdruk) 1 kosten hoefsmid (lage graasdruk)	op basis van enquête	Alterra 2016	0,620	44,95	1,000	100%	44,95
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquête	Alterra 2016	0,010	27,19	1,000	100%	27,19
reduceren stamtaal, geen oogst	ringen (5 tot 50 bomen per ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	2 zaagsnedes door het cambium rondom de wortelaanzet	Alterra 2014	0,340	23,83	0,100	20%	0,48
verwijderen ongew. vegetatie	prunus/exoten rooien/steken (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	rooien/steken Prunus met prunusrooier; hoogte 1-2 m; 0-5% bedekking; <500 st/ha	Normenboek NBL	2,000	112,61	0,200	100%	22,52
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 25m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 25 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster'; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,050	6,81	1,000	75%	5,11
	onderhouden veeraster 25m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 25 m	handmatig onderhoud veeraster - slechte bereikbaarheid; onderhoud per jaar.	Alterra 2016/7	0,140	11,88	1,000	25%	2,97
	plaatsen veeraster 25 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 25 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	0,365	160,18	0,067	100%	10,73
	verwijderen veeraster 25 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,119	18,10	0,067	75%	0,91
	verwijderen veeraster 25 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	0,259	38,40	0,067	25%	0,64
	verwijderen veeraster 25 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 25 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, storkosten	Alterra 2016/7	0,032	7,14	0,067	100%	0,48
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA-controle) per hectare	1 medewerker hoog tarief (A-149)	25 bomen per uur; totaal 12 bomen	Unie van bosgroepen	0,320	22,45	0,500	40%	4,49

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N01 Grootschalige, dynamische natuur

Beheertype: 04 Zand- en kalklandschap

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur Normbedrag per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 5m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Nornenboek NBL	0,025	3,66	1,000	100%	3,66
Totaal kosten									124,13
Exploitatiesaldo									124,13

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N02 Rivieren

Beheertype: 01 Rivier

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuw drempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	50 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,040	2,23	1,000	10%	0,22
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	relatief veel terrein achter de stuw waardoor kosten laag zijn	Ervaring TBO's	0,350	19,71	1,000	10%	1,97
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 5m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaieren/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,025	3,66	1,000	100%	3,66
uitv. sanitaire maatregelen	ruimen dode vogels/dieren oa ivm botulisme	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 kosten vuilniszak en destructievat	ruimen van watervogels	Alterra 2015	0,007	0,61	1,000	100%	0,61
Totaal kosten									6,46
Exploitatiesaldo									6,46

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N03 Beken en bronnen

Beheertype: 01 Beek en bron

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuw drempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	50 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,040	2,23	1,000	50%	1,11
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	opslag 1-of meerstammig, hoogte >1 m, stobdiam.>1 cm; 0-5% bedekking	Normenboek NBL	3,000	191,86	0,500	50%	47,97
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	relatief veel terrein achter de stuw waardoor kosten laag zijn	Ervaring TBO's	0,350	19,71	1,000	100%	19,71
onderhouden watergangen	uitmaaien met maaiboot	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maaiboot (Groenwerk)	pag.618; omrekening volgens 'samenvoegen activiteiten.xls' tabblad 'maaiboot'	Groenwerk	0,556	71,50	1,200	50%	42,90
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 30m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,150	21,95	1,000	100%	21,95
Totaal kosten									133,64
Exploitatiesaldo									133,64

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N04 Stilstaande wateren

Beheertype: 01 Kranswierwater

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	50 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,040	2,23	1,000	10%	0,22
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-opraapc. rupsbanden (A-241)	nat (of hellend) terrein, afstand perceel - depot 50 m, 150 m3 maaisel/ha	Normenboek NBL	8,460	2.758,97	0,200	2%	11,04
	maaisel afvoeren en composteren 4 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 4 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,414	304,34	0,200	2%	1,22
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen per 50 hectare	Over een groter terrein eventueel water op kunnen zetten	Ervaring TBO's	0,350	56,47	1,000	100%	56,47
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 5m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,025	3,66	1,000	100%	3,66
uitv. sanitaire maatregelen	ruimen dode vogels/dieren oa ivm botulisme	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 kosten vuilniszak en destructievat	ruimen van watervogels	Alterra 2015	0,007	0,61	1,000	100%	0,61
Totaal kosten									73,22
Exploitatiesaldo									73,22

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N04 Stilstaande wateren

Beheertype: 02 Zoete plas

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	50 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,040	2,23	1,000	33%	0,74
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-opraapc. rupsbanden (A-241)	nat (of hellend) terrein, afstand perceel - depot 50 m, 150 m3 maaisel/ha	Normenboek NBL	8,460	2.758,97	0,200	2%	11,04
	maaisel afvoeren en composteren 4 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 4 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,414	304,34	0,200	2%	1,22
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen per 50 hectare	Over een groter terrein eventueel water op kunnen zetten	Ervaring TBO's	0,350	56,47	1,000	100%	56,47
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 5m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,025	3,66	1,000	100%	3,66
uitv. sanitaire maatregelen	ruimen dode vogels/dieren oa ivm botulisme	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 kosten vuilniszak en destructievat	ruimen van watervogels	Alterra 2015	0,007	0,61	1,000	100%	0,61
Totaal kosten									73,73
Exploitatiesaldo									73,73

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N04 Stilstaande wateren

Beheertype: 03 Brak water

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	50 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,040	2,23	1,000	33%	0,74
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-opraapc. rupsbanden (A-241)	nat (of hellend) terrein, afstand perceel - depot 50 m, 150 m3 maaisel/ha	Normenboek NBL	8,460	2.758,97	0,200	5%	27,59
	maaisel afvoeren en composteren 4 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 4 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,414	304,34	0,200	5%	3,04
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen per 50 hectare	Over een groter terrein eventueel water op kunnen zetten	Ervaring TBO's	0,350	56,47	1,000	100%	56,47
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 5m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,025	3,66	1,000	100%	3,66
uitv. sanitaire maatregelen	ruimen dode vogels/dieren oa ivm botulisme	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 kosten vuilniszak en destructievat	ruimen van watervogels	Alterra 2015	0,007	0,61	1,000	100%	0,61
Totaal kosten									92,11
Exploitatiesaldo									92,11

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N04 Stilstaande wateren

Beheertype: 04 Afgesloten zeearm

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
uitv. sanitaire maatregelen	ruimen dode vogels/dieren oa ivm botulisme	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 kosten vuilniszak en destructievat	ruimen van watervogels	Alterra 2015	0,007	0,61	1,000	100%	0,61
Totaal kosten									0,61
Exploitatiesaldo									0,61

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N05 Moerassen
Beheertype: 01 Moeras [OUD]

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	10 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,220	12,25	1,000	70%	8,58
bewerken/inrichten terrein	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uittrezen, 750 m per ha	Het Groene Boek IMAG	1,500	130,01	0,500	50%	32,50
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 Rupsmaaier binder voor riet	dichte rietvegetatie, los verwerkt en gestort, 70 m3 maaisel/ha	Alterra 2018	6,080	1.275,82	0,100	50%	63,79
	maaien/oprapen gecombineerd	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 Rupsmaaier binder voor riet	dichte rietvegetatie, los verwerkt en gestort, 70 m3 maaisel/ha	Alterra 2018	6,080	1.275,82	0,333	50%	212,42
	maaisel afvoeren en composteren 8 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 boot (SBB) 1 Inname vers maaisel 8 ton	op basis van notitie kosten bulken 2002 (nw. berekening 2014); vrachtwagen vervangen door boot	Alterra 2014	0,829	579,89	0,100	50%	28,99
	maaisel afvoeren en composteren 8 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 boot (SBB) 1 Inname vers maaisel 8 ton	op basis van notitie kosten bulken 2002 (nw. berekening 2014); vrachtwagen vervangen door boot	Alterra 2014	0,829	579,89	0,333	50%	96,55
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	opslag 1-of meerstammig, hoogte >1 m, stobdiam.>1 cm; 25-50% bedekking	Normenboek NBL	10,000	639,54	0,200	40%	51,16
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen + stuw per 20 hectare	molen/pomp en stuw nodig om relatief klein terrein op het juiste waterpeil te houden	Alterra 2014	0,040	106,52	1,000	100%	106,52
onderhouden watergangen	slootmaaisel afvoeren en composteren 1,2 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,930	155,17	0,450	50%	34,91
	uitmaaien watergang 100 m1/ha (nat kwetsbaar terrein)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine 1 aanbouw maaikorf (A-043)	uitmaaien sloten in nat en kwetsbaar terrein met midigraafmachine en maaikorf	Alterra 2018	0,340	44,53	0,450	50%	10,02
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	7,32	1,000	100%	7,32
uitv. sanitaire maatregelen	ruimen dode vogels/dieren oa ivm botulisme	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 kosten vuilniszak en destructievat	ruimen van watervogels	Alterra 2015	0,007	0,61	1,000	100%	0,61
Totaal kosten									653,38

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: 2024 (beheerjaar 2025)

Natuur- of Landschapstype: N05 Moerassen

Beheertype: 01 Moeras [OUD]

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
-----------	------------	-----------------------	---------------------------------	------------------	---------------	----------------------	---------------	-------------------	--------------------------

Exploitatiesaldo

653,38

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N05 Moerassen
Beheertype: 02 Gemaaid rietland (met ingebruikgeving)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	10 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,220	12,25	1,000	100%	12,25
bewerken/inrichten terrein	frezen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 1-assige trekker (A-223) 1 frees t.b.v. 1-assige trekker (A-120)	werkdiepte 5-10, zonder zode, oppervlakte <0,10 ha	Normenboek NBL	20,000	1.583,55	0,067	90%	95,49
	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	bestaande greppels op diepte brengen; grond zijdelings uitstrooien; 50 m per ha	Het Groene Boek IMAG	2,577	145,10	1,000	30%	43,53
maaieren, afvoeren/oogsten gew	maaieren/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 1-assige trekker met rietmaaier (A-013)	Nieuwe norm Alterra: Riet maaieren. Opvolgende nieuwe beheeractiviteit "sloeken en bossen"	Alterra 2014	3,740	268,94	1,000	30%	80,68
	sloeken en bossen	1 medewerker laag tarief (A-86)	Verzamelen van rietbosjes, 2500 bosjes per hectare.	Alterra 2014	5,420	301,85	1,000	30%	90,56
	sloeken en bossen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 1-assige trekker (A-223) 1 dwars-/snelhooier t.b.v. 1 assige trekker	Sloeken van riet, van 2500 bosjes per hectare naar 125 veldbossen.	Alterra 2014	24,260	1.846,61	1,000	30%	553,98
	sloeken en bossen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 1-assige trekker (A-223) 1 slee riettransport 1-assige trekker	Transporteren riet naar losplaats, 125 veldbossen per hectare.	Alterra 2014	2,660	197,39	1,000	30%	59,22
	maaisel afvoeren en composteren 2 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 2 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,207	152,17	1,000	30%	45,65
verwijderen ongew. vegetatie	rooien/uitpennen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	uitpennen met kettingzaag, 20 stuks per ha per keer, incl lopend afvoeren over 50 m	WenR 2020	0,330	23,12	0,330	80%	6,10
	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	afzetten opslag slootranden, 23 stuks per ha per keer, normtijd incl lopend afvoeren over 50 m	WenR 2020	0,330	21,10	0,330	80%	5,57
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen + stuw per 20 hectare	molen/pomp en stuw nodig om relatief klein terrein op het juiste waterpeil te houden	Alterra 2014	0,040	106,52	1,000	30%	31,96
onderhouden watergangen	slootmaaisel afvoeren en composteren 1,2 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,930	155,17	0,450	100%	69,83

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N05 Moerassen
Beheertype: 02 Gemaaid rietland (met ingebruikgeving)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	uitmaaien watergang 100 m1/ha (nat kwetsbaar terrein)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midgraafmachine 1 aanbouw maaikorf (A-043)	uitmaaien sloten in nat en kwetsbaar terrein met midi-graafmachine en maaikorf	Alterra 2018	0,340	44,53	0,450	100%	20,04
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	7,32	1,000	100%	7,32

Totaal kosten

1.122,17

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,bossen riet (46 cm) 350 stuks	1	30%	303,73
	via ingebruikgeving,bossen riet (46 cm) 350 stuks	1	60%	11,29

Totaal opbrengsten

315,02

Exploitatiesaldo

807,15

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N05 Moerassen
Beheertype: 03 Veenmoeras [NIEUW]

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	10 hectare per stuw/molen, bediening vaker.	Alterra 2014	0,450	25,06	1,000	90%	22,56
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 1-assige trekker met rietmaaier (A-013)	winter: maaien en binden riet met 1-assige trekker in moeras	Alterra 2017	3,850	276,85	1,000	18%	49,83
	maaien/snijden	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 lage trekker, 35 - 45 kW 1 slee riettransport 1-assige trekker	transport rietbossen op perceel (2000 bosjes/ha)	Alterra 2017	3,890	755,57	1,000	23%	173,78
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86)	verzamelen rietbosjes voor transport (2000 bosjes/ha)	Alterra 2017	3,920	218,31	1,000	23%	50,21
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 lage trekker, 35 - 45 kW 1 maabalk 230 cm	maaien en binden riet met Carraro-trekker in niet- gecultiveerd moeras	Alterra 2017	2,640	227,00	1,000	5%	11,35
	maaien/snijden	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 Rupsmaaier binder voor riet	winter: maaien en binden met rupsbinder in moeras (dichte vegetatie, los gestort)	Alterra 2017	6,080	1.275,82	1,000	5%	63,79
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 1-assige trekker met rietmaaier (A-013) 1 Vork / schuif	maaien en opduwen niet- gecultiveerd riet met 1-assige trekker (zeer moeilijke omstandigheden)	Alterra 2017	13,800	1.021,92	1,000	5%	51,10
	maaisel afvoeren en composteren 8 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 boot (SBB) 1 Inname vers maaisel 8 ton	op basis van notitie kosten bulken 2002 (nw. berekening 2014); vrachtwagen vervangen door boot	Alterra 2014	0,829	579,89	1,000	33%	191,37
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	afzetten opslag veenmoeras met kettingzaag, 389 stuks per keer, incl lopend afvoeren over 50 m	WenR 2020	8,330	583,72	0,200	40%	46,70
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen + stuw per 20 hectare	molen/pomp en stuw nodig om relatief klein terrein op het juiste waterpeil te houden	Alterra 2014	0,040	106,52	1,000	90%	95,87
onderhouden watergangen	slootmaaisel afvoeren en composteren 1,2 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,930	155,17	0,500	45%	34,91
	uitmaaien watergang 100 m1/ha (nat kwetsbaar terrein)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine 1 aanbouw maaikorf (A-043)	uitmaaien sloten in nat en kwetsbaar terrein met mid- graafmachine en maaikorf	Alterra 2018	0,340	44,53	0,500	45%	10,02

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N05 Moerassen
Beheertype: 03 Veenmoeras [NIEUW]

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	7,32	1,000	100%	7,32
uitv. sanitaire maatregelen	ruimen dode vogels/dieren oa ivm botulisme	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 kosten vuilniszak en destructievat	ruimen van watervogels	Alterra 2015	0,007	0,61	1,000	100%	0,61
Totaal kosten									809,41
Exploitatiesaldo									809,41

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N05 Moerassen
Beheertype: 04 Dynamisch moeras [NIEUW]

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	10 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,220	12,25	1,000	35%	4,29
verwijderen toplaag	plaggen en plagsel naar (tijd.)depot brengen	3 medewerker laag tarief (A-86) 2 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 2 dumper (A-082) 1 hydraulische graafmachine (A-225)	kleinschalig plaggen, 1000 m3/ha, en tijdelijk depot op 500 meter	Alterra 2016	18,800	6.804,12	0,040	50%	136,08
	chopperen en maaisel naar (tijd.)depot brengen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 choppermachine 18 m3 (A-136)	hoge opbrengst van 400m3/ha; depotaafstand 750 m; wageninhoud 18 m3; transport over zandwegen	Normenboek NBL	10,400	1.816,35	0,040	50%	36,33
	plagsel afvoeren naar centraal depot in moeras	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 dumper (A-082)	incl. laden, afstand tot depot <20 km (prijs per m3/km omgerekend)	Normenboek NBL	1,500	164,55	0,040	50%	3,29
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/snijden	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 Rupsmaaier binder voor riet	winter: maaien en binden met rupsbinder in moeras (dichte vegetatie, los gestort)	Alterra 2017	6,080	1.275,82	0,333	20%	84,97
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 1-assige trekker met rietmaaier (A-013) 1 Vork / schuif	maaien en opduwen niet-gecultiveerd riet met 1-assige trekker (zeer moeilijke omstandigheden)	Alterra 2017	13,800	1.021,92	1,000	1%	10,22
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 1-assige trekker met rietmaaier (A-013)	winter: maaien en binden riet met 1-assige trekker in moeras	Alterra 2017	3,850	276,85	0,333	12%	11,06
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86)	verzamelen rietbosjes voor transport (2000 bosjes/ha)	Alterra 2017	3,920	218,31	0,333	12%	8,72
	maaien/snijden	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 lage trekker, 35 - 45 kW 1 slee riettransport 1-assige trekker	transport rietbossen op perceel (2000 bosjes/ha)	Alterra 2017	3,890	755,57	0,333	12%	30,19
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86)	verzamelen rietbosjes voor transport (2000 bosjes/ha)	Alterra 2017	3,920	218,31	1,000	1%	2,18
	maaien/snijden	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 lage trekker, 35 - 45 kW 1 slee riettransport 1-assige trekker	transport rietbossen op perceel (2000 bosjes/ha)	Alterra 2017	3,890	755,57	1,000	1%	7,56
	maaisel afvoeren en composteren 8 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 boot (SBB) 1 Inname vers maaisel 8 ton	op basis van notitie kosten bulken 2002 (nw. berekening 2014); vrachtwagen vervangen door boot	Alterra 2014	0,829	579,89	0,333	32%	61,79
	maaisel afvoeren en composteren 8 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 boot (SBB) 1 Inname vers maaisel 8 ton	op basis van notitie kosten bulken 2002 (nw. berekening	Alterra 2014	0,829	579,89	1,000	1%	5,80

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N05 Moerassen
Beheertype: 04 Dynamisch moeras [NIEUW]

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (gemiddelde graasdruk) 1 kosten hoefsmit (gemiddelde graasdruk)	2014); vrachtwagen vervangen door boot op basis van enquete	Alterra 2016	0,770	63,72	1,000	50%	31,86
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,010	27,19	1,000	50%	13,60
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	afzetten opslag dynamisch moeras met kettingszaag, 52 stuks per keer, incl lopend afvoeren over 50 m	WenR 2020	1,110	77,78	0,333	90%	23,31
	afgraven en plagsel naar (tijd.) depot brengen	3 medewerker laag tarief (A-86) 2 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 2 dumper (A-082) 1 hydraulische graafmachine (A-225)	kleinschalig plaggen tbv verwijderen ongew. vegetatie, 1000 m3/ha, en tijd. depot op 50 meter	Alterra 2016	18,800	6.804,12	0,200	1%	13,61
onderhouden/vervangen raster	plagsel in (tijd.) depot omzetten/composteren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 dumper (A-082)	Afgeleid van: Quick scan Kosten van Bulk en groenresten (Alterra)	Alterra 2002	5,000	548,51	0,200	1%	1,10
	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster'; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,210	27,81	1,000	36%	10,01
	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	handmatig onderhoud raster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,560	47,52	1,000	14%	6,65
	plaatsen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 100 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	1,460	640,71	0,067	50%	21,46
	verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,474	72,09	0,067	36%	1,74
	verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	1,035	153,45	0,067	14%	1,44

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N05 Moerassen

Beheertype: 04 Dynamisch moeras [NIEUW]

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	verwijderen veeraster 100 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 100 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, storkosten	Alterra 2016/7	0,126	28,23	0,067	50%	0,95
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen + stuw per 20 hectare	molen/pomp en stuw nodig om relatief klein terrein op het juiste waterpeil te houden	Alterra 2014	0,040	106,52	1,000	35%	37,28
onderhouden watergangen	uitmaaïen watergang 50 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaïen	Normenboek NBL	0,230	30,00	0,500	35%	5,25
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0,6 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,460	76,75	0,500	35%	13,43
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaïen/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	7,32	1,000	100%	7,32
uitv. sanitaire maatregelen	ruimen dode vogels/dieren oa ivm botulisme	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 kosten vuilniszak en destructievat	ruimen van watervogels	Alterra 2015	0,007	0,61	1,000	100%	0,61
Totaal kosten									592,10
Exploitatiesaldo									592,10

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N06 Voedselarme venen en vochtige hei
Beheertype: 01 Veenmosrietland en moerasheide

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	10 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,220	12,25	1,000	100%	12,25
verwijderen toplaag	plaggen en plagsel naar (tijd.)depot brengen	3 medewerker laag tarief (A-86) 2 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 2 dumper (A-082) 1 hydraulische graafmachine (A-225)	kleinschalig plaggen, 1000 m3/ha, en tijdelijk depot op 500 meter	Alterra 2016	18,800	6.804,12	0,020	10%	13,61
	plagsel in (tijd.)depot omzetten/composteren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Afgeleid van de notitie: Quick-scan Kosten van het Bulken van Groenresten van J.J. de Jong.	Alterra 2002	5,000	834,23	0,020	10%	1,67
bewerken/inrichten terrein	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitfrezen, 750 m per ha	Het Groene Boek IMAG	1,500	130,01	0,330	30%	12,87
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 1-assige trekker met rietmaaier (A-013)	winter: maaien en binden riet met 1-assige trekker in moeras	Alterra 2017	3,850	276,85	1,000	26%	71,98
	maaien/snijden	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 Rupsmaaier binder voor riet	winter: maaien en binden met rupsbinder in moeras (dichte vegetatie, los gestort)	Alterra 2017	6,080	1.275,82	1,000	3%	38,27
	maaien/snijden	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 lage trekker, 35 - 45 kW 1 slee riettransport 1-assige trekker	winter: transport rietbossen op perceel (1500 bosjes/ha)	afgeleid Alterra 2017	2,920	567,16	1,000	26%	147,46
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86)	winter: verzamelen rietbossen op perceel (1500 bosjes/ha)	afgeleid Alterra 2017	2,940	163,73	1,000	26%	42,57
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	maaien zomerriet met bosmaaier	WenR 2020	37,400	2.391,88	1,000	2%	47,84
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 lichte 1-assige trekker 6 kW 1 maaibalk 130 cm	maaien zomerriet met lichte 1-assige trekker en maaibalk	WenR 2020	6,650	472,10	1,000	36%	169,95
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 lage trekker, 35 - 45 kW 1 maaibalk 230 cm	maaien zomerriet met lage trekker en maaibalk	WenR 2020	2,630	226,14	1,000	19%	42,97
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 Rupsmaaimachine met maaibalk en dwarshooier	maaien zomerriet met rupstrekker met maaibalk en bandhooier	WenR 2020	1,150	275,10	1,000	10%	27,51
	wiersen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	wiersen zomerriet - handmatig	WenR 2020	27,100	1.525,84	1,000	2%	30,52
	wiersen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 lichte 1-assige trekker 6 kW	wiersen zomerriet met lichte 1-assige trekker en bandhooier	WenR 2020	3,750	268,80	1,000	36%	96,77

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N06 Voedselarme venen en vochtige hei

Beheertype: 01 Veenmosrietland en moerasheide

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur Normbedrag per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
		1 dwars-/snelhooier t.b.v. 1 assige trekker							
	wiersen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 lichte trekker 25 - 35 kW 1 wielhark (acrobaat)	wiersen zomerriet met kleine trekker en wielhark	WenR 2020	1,920	146,73	1,000	19%	27,88
	opduwen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 lichte 1-assige trekker 6 kW 1 Vork / schuif	opduwen zomerriet met lichte 1-assige trekker 6 kW en vork	WenR 2020	6,100	423,72	1,000	38%	161,01
	opduwen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 Vork / schuif	opduwen zomerriet met trekker 35-45 kW en vork	WenR 2020	2,380	196,45	1,000	19%	37,33
	opduwen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 rupstrekker 1 Vork / schuif	opduwen zomerriet met rupstrekker en vork	WenR 2020	2,690	615,91	1,000	5%	30,80
	hakselen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 rupsopraapwagen, zelfrijdend 1 hakselaar	hakselen zomerriet met rupsopraapwagen met hakselaar	WenR 2020	2,830	767,69	1,000	5%	38,38
	maaisel afvoeren en composteren 6 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 6 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,621	456,51	1,000	95%	433,68
verwijderen ongew. vegetatie	rooien/uitpennen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	uitpennen met kettingzaag veenmosrietland, 618 stuks per keer, exclusief afvoer	WenR 2020	8,000	560,59	0,500	15%	42,04
	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	afzetten opslag in veenmosrietland met kettingzaag, 311 stuks per keer, incl lopend afvoeren over 50 m	WenR 2020	6,670	467,39	0,200	15%	14,02
	verzamelen ongew.vegetatie	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	gemiddelde kosten bepaald op basis GIS-analyse gehele terrein (% te bew. opp 100 %)	Alterra 2016	0,540	30,40	0,200	100%	6,08
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen per 50 hectare	Over een groter terrein eventueel water op kunnen zetten	Ervaring TBO's	0,350	56,47	1,000	100%	56,47
onderhouden watergangen	slootmaaisel afvoeren en composteren 0,6 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,460	76,75	0,300	100%	23,02

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N06 Voedselarme venen en vochtige hei

Beheertype: 01 Veenmosrietland en moerasheide

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	uitmaaien watergang 100 m1/ha (nat kwetsbaar terrein)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midgraafmachine 1 aanbouw maaikorf (A-043)	uitmaaien sloten in nat en kwetsbaar terrein met midi-graafmachine en maaikorf	Alterra 2018	0,340	44,53	0,300	100%	13,36
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	7,32	1,000	100%	7,32

Totaal kosten

1.647,65

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie, verkoop houtsnippers	0	20%	0,98

Totaal opbrengsten

0,98

Exploitatiesaldo

1.646,67

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N06 Voedselarme venen en vochtige hei

Beheertype: 02 Trilveen

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuw drempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	10 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,220	12,25	1,000	100%	12,25
bewerken/inrichten terrein	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uittrezen, 750 m per ha	Het Groene Boek IMAG	1,500	130,01	1,000	80%	104,01
maaieren, afvoeren/oogsten gew	maaieren/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-opraapc. rupsbanden (A- 241)	nat (of hellend) terrein, afstand perceel - depot 50 m, 150 m3 maaisel/ha	Normenboek NBL	8,460	2.758,97	1,000	100%	2.758,97
	maaisel afvoeren en composteren 4 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 4 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra- berekening 2014.	Alterra 2014	0,414	304,34	1,000	100%	304,34
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen + stuw per 20 hectare	molen/pomp en stuw nodig om relatief klein terrein op het juiste waterpeil te houden	Alterra 2014	0,040	106,52	1,000	100%	106,52
onderhouden watergangen	uitmaaieren watergang 100 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaieren	Normenboek NBL	0,460	60,00	0,450	100%	27,00
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0,6 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,460	76,75	0,450	100%	34,54
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaieren/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	7,32	1,000	100%	7,32
Totaal kosten									3.354,95
Exploitatiesaldo									3.354,95

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N06 Voedselarme venen en vochtige hei
Beheertype: 03 Hoogveen

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	50 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,040	2,23	1,000	100%	2,23
verwijderen toplaag	chopperen en maaisel naar (tijd.)depot brengen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 choppermachine 18 m3 (A-136)	hoge opbrengst van 400m3/ha; depotafstand 750 m; wageninhoud 18 m3; transport over zandwegen	Normenboek NBL	10,400	1.816,35	0,030	10%	5,45
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	573,79	0,100	10%	5,74
	maaisel afvoeren en composteren 3 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 3 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,311	228,32	0,100	10%	2,28
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (lage graasdruk) 1 kosten hoefsmid (lage graasdruk)	op basis van enquete	Alterra 2016	1,900	116,23	1,000	40%	46,49
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,030	28,31	1,000	40%	11,32
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	opslag 1-of meerstammig, hoogte >1 m, stobdiam.>1 cm; 0-5% bedekking	Normenboek NBL	3,000	191,86	0,200	40%	15,35
	verzamelen ongew.vegetatie	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	gemiddelde kosten bepaald op basis van GIS-analyse gehele terrein (% te bew opp. 100%)	Alterra 2016	0,310	17,45	0,200	100%	3,49
	versnipperen vrijgekomen hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 houtversnipperaar (A-054) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005)	Verspanen loofbomen dbh 4 cm (bij kaalslag van smalle singels; ipv 5000st/ha maar 50st/ha geschikt	Normenboek NBL	0,500	87,06	0,200	40%	6,96
onderhouden/vervangen raster	onderhouden schapenraster 25 m1/ha incl. hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving schapenraster 25 m	na splitsing in 'plaatsen schapenraster' en 'onderhoud schapenraster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,165	20,17	1,000	30%	6,05
	onderhouden schapenraster 25 m1/ha incl. hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving schapenraster 25 m	handmatig onderhoud schapenraster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,350	30,58	1,000	10%	3,06
	plaatsen schapenraster 25 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker)	plaatsen palen schapenraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	0,225	309,24	0,067	40%	8,29

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N06 Voedselarme venen en vochtige hei
Beheertype: 03 Hoogveen

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
		1 materiaalkosten aanleg schapenraster 25 m							
	plaatsen schapenraster m/ha	25 3 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 wikkelmachine (A-142)	bevestigen schapenraster aan geplaatste palen; incl. wikkelmachine (materiaal bij 'plts palen')	Alterra 2016/7	0,208	46,89	0,067	40%	1,26
	verwijderen schapenraster 25 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,119	18,10	0,067	30%	0,36
	verwijderen schapenraster 25 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	0,259	38,40	0,067	10%	0,26
	verwijderen schapenraster 25 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 25 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,032	7,14	0,067	40%	0,19
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	relatief veel stuwen, dus veel onderhoud	Ervaring TBO's	2,200	123,87	1,000	100%	123,87
onderhouden watergangen	uitmaaïen watergang 5 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaïen	Normenboek NBL	0,023	3,00	0,300	100%	0,90
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0.03 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,023	3,84	0,300	100%	1,15
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaïen/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	7,32	1,000	100%	7,32
Totaal kosten									252,02

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie, verkoop houtsnippers	0	40%	1,97
Totaal opbrengsten				1,97
Exploitatiesaldo				250,05

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N06 Voedselarme venen en vochtige hei
Beheertype: 04 Vochtige heide

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
verwijderen toplaag	plaggen en plagsel naar (tijd.)depot brengen	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine (A-225) 2 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 2 dumper (A-082)	kleinschalig plaggen, 1000 m ³ /ha, en tijdelijk depot op 500 meter	Alterra 2016	18,800	6.804,12	0,040	25%	68,04
	chopperen en maaisel naar (tijd.)depot brengen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 choppermachine 18 m ³ (A-136)	hoge opbrengst van 400m ³ /ha; depotafstand 750 m; wageninhoud 18 m ³ ; transport over zandwegen	Normenboek NBL	10,400	1.816,35	0,040	25%	18,16
	plagsel afvoeren naar centraal depot	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	incl.laden, afstand tot depot < 20 km (prijs per m ³ /km omgerekend)	Normenboek NBL	1,500	250,27	0,040	55%	5,51
bekalken/bemesten	bekalken (incl. aankoop 125kg/ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 kunstmeststrooier (SBB) 1 125 kg landbouwkalk	incl. aankoop landbouwkalk en toeslag laden en lossen, verdelen over objecten etc	Het Groene Boek IMAG	2,000	213,28	0,040	50%	4,27
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m ³ /ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	573,79	0,100	10%	5,74
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (lage graasdruk) 1 kosten hoefsmid (lage graasdruk)	op basis van enquete	Alterra 2016	1,900	116,23	1,000	100%	116,23
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,030	28,31	1,000	100%	28,31
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	opslag 1-of meerstammig, hoogte >1 m, stobdiam.>1 cm; 0-5% bedekking	Normenboek NBL	3,000	191,86	0,200	100%	38,37
	verzamelen ongew.vegetatie	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	gemiddelde kosten bepaald op basis GIS-analyse gehele terrein (% te bew. opp 100 %)	Alterra 2016	0,540	30,40	0,200	100%	6,08
	afbranden heide-/duinvegetatie	6 medewerker laag tarief (A-86) 6 handgereedschap (A-064)	Heide en jonge opslag branden	Normenboek NBL	2,500	844,56	0,100	2%	1,69
	versnipperen vrijgekomen hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 houtversnipperaar (A-054) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005)	Verspanen loofbomen dbh 4 cm (bij kaalslag van smalle singels; ipv 5000st/ha maar 50st/ha geschikt)	Normenboek NBL	0,500	87,06	0,200	100%	17,41
onderhouden/vervangen raster	onderhouden schapenraster 40 m ¹ /ha incl. hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	na splitsing 'plaatsen schapenraster' en	Alterra 2016/7	0,264	32,28	1,000	75%	24,21

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: 2024 (beheerjaar 2025)

Natuur- of Landschapstype: N06 Voedselarme venen en vochtige hei

Beheertype: 04 Vochtige heide

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	onderhouden schapenraster 40 m/ha incl. hek	1 materiaal/afschrijving schapenraster 40 m 1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving schapenraster 40 m	'onderhouden schapenraster' ;onderhoud per jaar handmatig onderhoud schapenraster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,550	48,38	1,000	25%	12,09
	plaatsen schapenraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg schapenraster 40 m	plaatsen palen schapenraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	0,360	494,78	0,067	100%	33,15
	plaatsen schapenraster 40 m/ha	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 wikkelmachine (A-142)	bevestigen schapenraster aan geplaatste palen (gebruikt materiaal bij 'plts palen')	Alterra 2016/7	0,332	74,85	0,067	100%	5,01
	verwijderen schapenraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midgraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,190	28,90	0,067	75%	1,45
	verwijderen schapenraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	0,414	61,38	0,067	25%	1,03
	verwijderen schapenraster 40 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 40 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, storkosten	Alterra 2016/7	0,050	11,22	0,067	100%	0,75
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 5 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,023	3,00	0,300	100%	0,90
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0,05 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,030	5,01	0,300	100%	1,50
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaieren/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	7,32	1,000	100%	7,32

Totaal kosten

397,23

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
-------------	------------	-----------	--------	-----------------------

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: 2024 (beheerjaar 2025)

Natuur- of Landschapstype: **N06 Voedselarme venen en vochtige hei**

Beheertype: **04 Vochtige heide**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	in eigen regie,verkoop houtsnippers						0	100%	4,92
Totaal opbrengsten									4,92
Exploitatiesaldo									392,31

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N06 Voedselarme venen en vochtige hei
Beheertype: 05 Zwakgebufferd ven

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	10 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,220	12,25	1,000	80%	9,80
verwijderen toplaag	plaggen en plagsel naar (tijd.)depot brengen	3 medewerker laag tarief (A-86) 2 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 2 dumper (A-082) 1 hydraulische graafmachine (A-225)	kleinschalig plaggen, 1000 m3/ha, en tijdelijk depot op 500 meter	Alterra 2016	18,800	6.804,12	0,050	3%	10,21
	baggeren incl. afvoer bagger					0,00	0,050	80%	0,00
bekalken/bemesten	bekalken (incl. aankoop 125kg/ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 kunstmeststrooier (SBB) 1 125 kg landbouwkalk	incl. aankoop landbouwkalk en toeslag laden en lossen, verdelen over objecten etc	Het Groene Boek IMAG	2,000	213,28	0,050	3%	0,32
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	573,79	0,100	10%	5,74
	maaisel afvoeren en composteren 2 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 2 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,207	152,17	0,100	10%	1,52
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	opslag 1-of meerstammig, hoogte >1 m, stobdiam.>1 cm; 0-5% bedekking	Normenboek NBL	3,000	191,86	0,333	30%	19,17
	verzamelen ongew.vegetatie	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	gemiddelde kosten bepaald op basis van GIS-analyse gehele terrein (% te bew opp 100%)	Alterra 2016	0,520	29,28	0,333	100%	9,75
	versnipperen vrijgekomen hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 houtversnipperaar (A-054) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005)	Verspanen loofbomen dbh 4 cm (bij kaalslag van smalle singels; ipv 5000st/ha maar 50st/ha geschikt	Normenboek NBL	0,500	87,06	0,333	30%	8,70
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen + stuw per 20 hectare	molen/pomp en stuw nodig om relatief klein terrein op het juiste waterpeil te houden	Alterra 2014	0,040	106,52	1,000	20%	21,30
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 5 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,023	3,00	0,300	100%	0,90
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0.03 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten	Alterra	0,023	3,84	0,300	100%	1,15

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N06 Voedselarme venen en vochtige hei

Beheertype: 05 Zwakgebufferd ven

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	7,32	1,000	100%	7,32
Totaal kosten									95,87
Opbrengsten	Activiteit						Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,verkoop houtsnippers						0	30%	1,47
Totaal opbrengsten									1,47
Exploitatiesaldo									94,40

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N06 Voedselarme venen en vochtige hei
Beheertype: 06 Zuur ven of hoogveenven

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur Normbedrag per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	50 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,040	2,23	1,000	100%	2,23
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	573,79	1,000	5%	28,69
	maaisel afvoeren en composteren 2 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 2 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,207	152,17	1,000	5%	7,61
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	opslag 1-of meerstammig, hoogte >1 m, stobdiam.>1 cm; 0-5% bedekking	Normenboek NBL	3,000	191,86	0,333	15%	9,58
	verzamelen ongew.vegetatie	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	gemiddelde kosten bepaald op basis van GIS-analyse gehele terrein (% te bew opp. 100 %)	Alterra 2016	0,580	32,66	0,333	100%	10,87
	versnipperen vrijgekomen hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 houtversnipperaar (A-054) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005)	Verspanen loofbomen dbh 4 cm (bij kaalslag van smalle singels; ipv 5000st/ha maar 50st/ha geschikt	Normenboek NBL	0,500	87,06	0,333	15%	4,35
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen per 50 hectare	Over een groter terrein eventueel water op kunnen zetten	Ervaring TBO's	0,350	56,47	1,000	100%	56,47
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	7,32	1,000	100%	7,32

Totaal kosten

127,12

Opbrengsten

Activiteit

Productie

% opp.

Opbrengst per ha p.j.

in eigen regie,verkoop houtsnippers

0

15%

0,74

Totaal opbrengsten

0,74

Exploitatiesaldo

126,38

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N07 Droge heiden
Beheertype: 01 Droge heide

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
verwijderen toplaag	plaggen en plagsel naar (tijd.)depot brengen	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine (A-225) 2 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 2 dumper (A-082)	kleinschalig plaggen, 1000 m ³ /ha, en tijdelijk depot op 500 meter	Alterra 2016	18,800	6.804,12	0,020	10%	13,61
	plagsel afvoeren naar centraal depot	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	incl.laden, afstand tot depot < 20 km (prijs per m ³ /km omgerekend)	Normenboek NBL	1,500	250,27	0,020	10%	0,50
bekalken/bemesten	bekalken (incl. aankoop 125kg/ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 kunstmeststrooier (SBB) 1 125 kg landbouwkalk	incl. aankoop landbouwkalk en toeslag laden en lossen, verdelen over objecten etc	Het Groene Boek IMAG	2,000	213,28	0,020	10%	0,43
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m ³ /ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	573,79	0,500	5%	14,34
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (lage graasdruk) 1 kosten hoefsmid (lage graasdruk)	op basis van enquête	Alterra 2016	1,900	116,23	1,000	80%	92,99
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquête	Alterra 2016	0,030	28,31	1,000	80%	22,65
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	opslag 1-of meerstammig, hoogte >1 m, stobdiam.>1 cm; 0-5% bedekking	Normenboek NBL	3,000	191,86	0,250	100%	47,97
	verzamelen ongew.vegetatie	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	gemiddelde kosten bepaald op basis van GIS-analyse gehele terrein (% te bew opp. 100 %)	Alterra 2016	0,550	30,97	0,250	100%	7,74
	afbranden heide-/duinvegetatie	6 medewerker laag tarief (A-86) 6 handgereedschap (A-064)	Heide en jonge opslag branden	Normenboek NBL	2,500	844,56	0,050	2%	0,84
	versnipperen vrijgekomen hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 houtversnipperaar (A-054) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005)	Verspanen loofbomen dbh 4 cm (bij kaalslag van smalle singels; ipv 5000st/ha maar 50st/ha geschikt)	Normenboek NBL	0,500	87,06	0,250	100%	21,76
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 60 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 60 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,130	16,91	1,000	60%	10,15
	onderhouden veeraster 60 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	handmatig onderhoud veeraster - slechte	Alterra 2016/7	0,340	28,74	1,000	20%	5,75

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N07 Droge heiden

Beheertype: 01 Droge heide

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	plaatsen veeraster 60 m/ha	1 materiaal/afschrijving veeraster 60 m 2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 60 m	bereikbaarheid ; onderhoud per jaar plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	0,876	384,43	0,067	80%	20,61
	verwijderen veeraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,190	28,90	0,067	60%	1,16
	verwijderen veeraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	0,414	61,38	0,067	20%	0,82
	verwijderen veeraster 40 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 60 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, storkosten	Alterra 2016/7	0,076	17,00	0,067	80%	0,91
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 5m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaieren/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,025	3,66	1,000	100%	3,66
Totaal kosten									265,88
Opbrengsten	Activiteit				Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.		
	in eigen regie,verkoop houtsnippers				0	100%	4,92		
Totaal opbrengsten									4,92
Exploitatiesaldo									260,96

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N07 Droge heiden
Beheertype: 02 Zandverstuiving

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
verwijderen toplaag	plaggen en plagsel naar (tijd.)depot brengen	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine (A-225) 2 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 2 dumper (A-082)	kleinschalig plaggen, 1000 m3/ha, en tijdelijk depot op 500 meter	Alterra 2016	18,800	6.804,12	0,040	10%	27,22
	uitzeven mos/gras en humus afvoeren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-/veeg- en laadwagen (A-083) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006)	terrein vlak, min.lengte 100 m, min.breedte 50 m, depot <100m van werkterrein	Normenboek NBL	8,000	1.757,05	0,200	10%	35,14
	plagsel afvoeren naar centraal depot	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	incl.laden, afstand tot depot < 20 km (prijs per m3/km omgerekend)	Normenboek NBL	1,500	250,27	0,240	10%	6,01
bekalken/bemesten	bekalken (incl. aankoop 125kg/ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 kunstmeststrooier (SBB) 1 125 kg landbouwkalk	incl. aankoop landbouwkalk en toeslag laden en lossen, verdelen over objecten etc	Het Groene Boek IMAG	2,000	213,28	0,040	10%	0,85
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (lage graasdruk) 1 kosten hoefsmid (lage graasdruk)	op basis van enquete	Alterra 2016	1,900	116,23	1,000	15%	17,44
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,030	28,31	1,000	15%	4,25
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	opslag 1-of meerstammig, hoogte >1 m, stobdiam.>1 cm; 5-25% bedekking	Normenboek NBL	5,000	319,77	0,250	50%	39,97
	verzamelen ongew.vegetatie	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	gemiddelde kosten bepaald op basis van GIS-analyse gehele terrein (% te bew opp. 100%)	Alterra 2016	0,590	33,22	0,250	100%	8,30
	versnipperen vrijgekomen hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 houtversnipperaar (A-054) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005)	Verspanen loofbomen dbh 4 cm (bij kaalslag van smalle singels; ipv 5000st/ha maar 50st/ha geschikt	Normenboek NBL	0,500	87,06	0,250	50%	10,88
onderhouden/vervangen raster	onderhouden schapenraster 25 m1/ha incl. hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving schapenraster 25 m	na splitsing in 'plaatsen schapenraster' en 'onderhoud schapenraster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,165	20,17	1,000	11%	2,22
	onderhouden schapenraster 25 m1/ha incl. hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving schapenraster 25 m	handmatig onderhoud schapenraster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,350	30,58	1,000	4%	1,22

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N07 Droge heiden
Beheertype: 02 Zandverstuiving

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	plaatsen schapenraster m/ha	25 2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg schapenraster 25 m	plaatsen palen schapenraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	0,225	309,24	0,067	15%	3,11
	plaatsen schapenraster m/ha	25 3 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 wikkelmachine (A-142)	bevestigen schapenraster aan geplaatste palen; incl. wikkelmachine (materiaal bij 'plts palen')	Alterra 2016/7	0,208	46,89	0,067	15%	0,47
	verwijderen schapenraster 25 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,119	18,10	0,067	11%	0,13
	verwijderen schapenraster 25 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	0,259	38,40	0,067	4%	0,10
	verwijderen schapenraster 25 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 25 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,032	7,14	0,067	15%	0,07
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 5m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Norrenboek NBL	0,025	3,66	1,000	100%	3,66
Totaal kosten									161,04

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie, verkoop houtsnippers	0	50%	2,46
Totaal opbrengsten				2,46
Exploitatiesaldo				158,58

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N08 Open duinen

Beheertype: 01 Strand en embryonaal duin

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	14,63	1,000	100%	14,63
Totaal kosten									14,63
Exploitatiesaldo									14,63

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N08 Open duinen
Beheertype: 02 Open duin

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
verwijderen toplaag	plaggen en plagsel naar (tijd.)depot brengen	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine (A-225) 2 trekker 4*4, 100 kW 2 dumper (A-082)	plaggen in duinen, exclusief maken van stuifkuilen	WenR 2020	28,900	11.206,80	0,025	23%	64,44
	plagsel in (tijd.)depot omzetten/composteren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Afgeleid van de notitie: Quick-scan Kosten van het Bulken van Groenresten van J.J. de Jong.	Alterra 2002	5,000	834,23	0,025	23%	4,80
	plagsel in (tijd.)depot omzetten/composteren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Afgeleid van de notitie: Quick-scan Kosten van het Bulken van Groenresten van J.J. de Jong.	Alterra 2002	5,000	834,23	0,050	2%	0,83
	uitgraven stuifkuil	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine (A-225) 2 trekker 4*4, 100 kW 2 dumper (A-082)	afgraven van plagsel en zand, 2000m3 per keer, 0,5 actieve stuifkuil per ha, 1 stuifkuil is 0,04 ha	WenR 2020	37,600	14.580,47	0,050	2%	14,58
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (lage graasdruk) 1 kosten hoefsmid (lage graasdruk)	op basis van enquete	Alterra 2016	1,900	116,23	1,000	90%	104,61
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,030	28,31	1,000	90%	25,48
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	afzetten opslag in open duin met bosmaaier, 166 stuks per keer	WenR	0,420	26,86	0,200	100%	5,37
	verzamelen ongew.vegetatie	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	gemiddelde kosten bepaald op basis van GIS-analyse gehele terrein (% te bew opp. 100 %).	Alterra 2016	0,330	18,58	0,200	100%	3,72
	afbranden heide-/duinvegetatie	6 medewerker laag tarief (A-86) 6 handgereedschap (A-064)	Heide en jonge opslag branden	Normenboek NBL	2,500	844,56	0,050	2%	0,84
	versnipperen vrijgekomen hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 houtversnipperaar (A-054) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005)	Verspanen loofbomen dbh 4 cm (bij kaalslag van smalle singels; ipv 5000st/ha maar 50st/ha geschikt	Normenboek NBL	0,500	87,06	0,200	100%	17,41
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 200 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 200 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7/8	0,420	55,62	1,000	67%	37,27

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N08 Open duinen
Beheertype: 02 Open duin

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	onderhouden veeraster 200 m ¹ /ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 200 m	handmatig onderhoud veeraster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	1,130	95,60	1,000	23%	21,99
	plaatsen veeraster 200 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 200 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	2,920	1.281,42	0,067	90%	77,27
	verwijderen veeraster 200 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,948	144,17	0,067	67%	6,47
	verwijderen veeraster 200 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	2,070	306,89	0,067	23%	4,73
	verwijderen veeraster 200 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 200 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,252	56,45	0,067	90%	3,40
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profilieren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	14,63	1,000	100%	14,63
Totaal kosten									407,85

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,verkoop houtsnippers	0	100%	4,92
Totaal opbrengsten				4,92
Exploitatiesaldo				402,93

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N08 Open duinen
Beheertype: 03 Vochtige duinvallei

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
verwijderen toplaag	plaggen en plagsel naar (tijd.)depot brengen	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine (A-225) 2 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 2 dumper (A-082)	kleinschalig plaggen, 1000 m ³ /ha, en tijdelijk depot op 500 meter	Alterra 2016	18,800	6.804,12	0,040	10%	27,22
	plagsel in (tijd.)depot omzetten/composteren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Afgeleid van de notitie: Quick-scan Kosten van het Bulken van Groenresten van J.J. de Jong.	Alterra 2002	5,000	834,23	0,040	10%	3,34
maaïen, afvoeren/oogsten gew	maaïen/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	maaïen in duin, reguliere trekker (terrein 50 x 50 m)	WenR 2020	2,380	259,63	1,000	26%	67,50
	maaïen/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 lage trekker, 35 - 45 kW 1 frontmaaier, 250 cm (A-240)	maaïen in duin, lager trekker (50% duindoorn, terrein 50 x 50 m)	WenR 2020	2,940	286,54	1,000	14%	40,11
	wiersen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 wielhark (acrobaat) 1 cirkelhark, 300 cm (A-048)	wiersen duin met reguliere trekker (terrein 50 x 50)	WenR 2020	1,830	190,39	1,000	26%	49,50
	wiersen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 lage trekker, 35 - 45 kW 1 Bandhooier, werkbr. 250 - 300 cm	wiersen duin met lage trekker (terrein 50 x 50 m)	WenR 2020	3,030	262,16	1,000	14%	36,70
	oprapen en lossen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen 17 m ³	oprapen maaïsel vochtig duin, 100 m ³ /ha, transport 250 m	WenR 2020	1,210	151,07	1,000	40%	60,43
	maaïen/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-opraapc. rupsbanden (A-241)	nat (of hellend) terrein, afstand perceel - depot 50 m, 150 m ³ maaïsel/ha	Normenboek NBL	8,460	2.758,97	1,000	35%	965,64
	maaïsel afvoeren en composteren 4 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaïsel 4 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,414	304,34	1,000	75%	228,25
verwijderen ongew. vegetatie	kruiskruid/distels maaïen (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Norm genomen van afzetten opslag met bosmaaier; bedekking 0-5%	Normenboek NBL	3,000	191,86	1,000	5%	9,59
onderhouden/vervangen raster	onderhouden schapenraster 200 m ¹ /ha incl. hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving schapenraster 200 m	na splitsing 'plaatsen schapenraster' en 'onderhouden schapenraster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	1,320	161,39	1,000	75%	121,05

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N08 Open duinen
Beheertype: 03 Vochtige duinvallei

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	plaatsen schapenraster 200 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg schapenraster 200 m	plaatsen palen schapenraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	1,800	2.473,89	0,067	75%	124,31
	plaatsen schapenraster 200 m/ha	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 wikkelmachine (A-142)	bevestigen schapenraster aan geplaatste palen (gebruikt materiaal bij 'plts palen')	Alterra 2016/7	1,660	374,24	0,067	75%	18,81
	verwijderen schapenraster 200 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,948	144,17	0,067	75%	7,24
	verwijderen schapenraster 200 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 200 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,252	56,45	0,067	75%	2,84
onderhouden watergangen	uitmaaieren watergang 5 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaieren	Normenboek NBL	0,023	3,00	0,300	100%	0,90
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0,05 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,030	5,01	0,300	100%	1,50
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaieren/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	7,32	1,000	100%	7,32
Totaal kosten									1.772,25
Exploitatiesaldo									1.772,25

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N08 Open duinen
Beheertype: 04 Duinheide

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
verwijderen toplaag	plaggen en plagsel naar (tijd.)depot brengen	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine (A-225) 2 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 2 dumper (A-082)	kleinschalig plaggen, 1000 m ³ /ha, en tijdelijk depot op 500 meter	Alterra 2016	18,800	6.804,12	0,040	10%	27,22
	chopperen en maaisel naar (tijd.)depot brengen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 choppermachine 18 m ³ (A-136)	hoge opbrengst van 400m ³ /ha; depotafstand 750 m; wageninhoud 18 m ³ ; transport over zandwegen	Normenboek NBL	10,400	1.816,35	0,040	5%	3,63
	plagsel in (tijd.)depot omzetten/composteren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Afgeleid van de notitie: Quick-scan Kosten van het Bulken van Groenresten van J.J. de Jong.	Alterra 2002	5,000	834,23	0,040	15%	5,01
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m ³ /ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	573,79	0,500	10%	28,69
	maaisel afvoeren en composteren 4 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 4 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,414	304,34	0,500	10%	15,22
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (lage graasdruk) 1 kosten hoefsmid (lage graasdruk)	op basis van enquête	Alterra 2016	1,900	116,23	1,000	80%	92,99
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquête	Alterra 2016	0,030	28,31	1,000	80%	22,65
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	opslag 1-of meerstammig, hoogte >1 m, stobdiam.>1 cm; 0-5% bedekking	Normenboek NBL	3,000	191,86	0,200	100%	38,37
	verzamelen ongew.vegetatie	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	gemiddelde kosten bepaald op basis van GIS-analyse gehele terrein (% te bew opp. 100 %).	Alterra 2016	0,330	18,58	0,200	100%	3,72
	afbranden heide-/duinvegetatie	6 medewerker laag tarief (A-86) 6 handgereedschap (A-064)	Heide en jonge opslag branden	Normenboek NBL	2,500	844,56	0,040	5%	1,69
	versnipperen vrijgekomen hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 houtversnipperaar (A-054) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005)	Verspanen loofbomen dbh 4 cm (bij kaalslag van smalle singels; ipv 5000st/ha maar 50st/ha geschikt	Normenboek NBL	0,500	87,06	0,200	100%	17,41

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N08 Open duinen
Beheertype: 04 Duinheide

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 60 m/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 60 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,130	16,91	1,000	60%	10,15
	onderhouden veeraster 60 m/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 60 m	handmatig onderhoud veeraster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,340	28,74	1,000	20%	5,75
	plaatsen veeraster 60 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 60 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	0,876	384,43	0,067	80%	20,61
	verwijderen veeraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midgraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,190	28,90	0,067	60%	1,16
	verwijderen veeraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	0,414	61,38	0,067	20%	0,82
	verwijderen veeraster 40 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 60 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, storkosten	Alterra 2016/7	0,076	17,00	0,067	80%	0,91
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	14,63	1,000	100%	14,63

Totaal kosten
310,61
Opbrengsten
Activiteit
Productie
% opp.
**Opbrengst
per ha p.j.**

in eigen regie, verkoop houtsnippers

0

100%

4,92

**Totaal
opbrengsten**
4,92
Exploitatiesaldo
305,69

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N09 Schorren en kwelders

Beheertype: 01 Schor of kwelder

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	573,79	1,000	3%	17,21
	maaisel afvoeren en composteren 5 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 5 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,518	380,49	1,000	3%	11,41
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten hoefsmid (gemiddelde graasdruk) 1 kosten veterinaire zorg (gemiddelde graasdruk)		Alterra 2016	2,700	171,21	1,000	57%	97,59
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,050	29,42	1,000	57%	16,77
verwijderen ongew. vegetatie	kruiskruid/distels maaien (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Norm genomen van afzetten opslag met bosmaaier; bedekking 0-5%	Normenboek NBL	3,000	191,86	1,000	5%	9,59
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 60 m/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 60 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,130	16,91	1,000	43%	7,27
	onderhouden veeraster 60 m/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 60 m	handmatig onderhoud veeraster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,340	28,74	1,000	14%	4,02
	plaatsen veeraster 60 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 60 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	0,876	384,43	0,067	57%	14,68
	verwijderen veeraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,190	28,90	0,067	43%	0,83
	verwijderen veeraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	0,414	61,38	0,067	14%	0,58
	verwijderen veeraster 40 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 60 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, storkosten	Alterra 2016/7	0,076	17,00	0,067	57%	0,65

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N09 Schorren en kwelders

Beheertype: 01 Schor of kwelder

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 10m/ha	1 landbouwwagen 2-assig (A-129) 1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaieren/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,050	7,32	1,000	100%	7,32
Totaal kosten									187,93
Exploitatiesaldo									187,93

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N10 Vochtige schraalgraslanden
Beheertype: 01 Nat schraalland

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	10 hectare per stuw/molen, bediening vaker.	Alterra 2014	0,450	25,06	1,000	100%	25,06
bewerken/inrichten terrein	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitrusten, 350 m per ha	Het Groene Boek IMAG	0,700	60,67	0,500	100%	30,34
bekalken/bemesten	bekalken (incl. aankoop 125kg/ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 kunstmeststrooier (SBB) 1 125 kg landbouwkalk	incl. aankoop landbouwkalk en toeslag laden en lossen, verdelen over objecten etc	Het Groene Boek IMAG	2,000	213,28	0,333	10%	7,10
maaieren, afvoeren/oogsten gew	maaieren/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-opraapc. rupsbanden (A-241)	nat (of hellend) terrein, afstand perceel - depot 50 m, 150 m3 maaisel/ha	Normenboek NBL	8,460	2.758,97	1,000	70%	1.931,28
	maaieren/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	573,79	2,000	30%	344,27
	maaisel afvoeren en composteren 4 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 4 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,414	304,34	1,300	100%	395,64
verwijderen ongew. vegetatie	kruiskruid/distels maaieren (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Norm genomen van afzetten opslag met bosmaaier; bedekking 0-5%	Normenboek NBL	3,000	191,86	1,000	1%	1,92
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen + stuw per 20 hectare	molen/pomp en stuw nodig om relatief klein terrein op het juiste waterpeil te houden	Alterra 2014	0,040	106,52	1,000	100%	106,52
onderhouden watergangen	slootmaaisel afvoeren en composteren 0,9 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,700	116,79	0,300	100%	35,04
	uitmaaieren watergang 100 m1/ha (nat kwetsbaar terrein)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine 1 aanbouw maaiorf (A-043)	uitmaaieren sloten in nat en kwetsbaar terrein met midigraafmachine en maaiorf	Alterra 2018	0,340	44,53	0,300	100%	13,36
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaieren/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	14,63	1,000	100%	14,63
Totaal kosten									2.905,16
Exploitatiesaldo									2.905,16

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N10 Vochtige schraalgraslanden
Beheertype: 02 Vochtig hoogland

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	10 hectare per stuw/molen, bediening vaker.	Alterra 2014	0,450	25,06	2,000	100%	50,12
bewerken/inrichten terrein	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitrusten, 225 m per ha	Het Groene Boek IMAG	0,450	39,00	0,500	15%	2,93
	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitrusten, 225 m per ha	Het Groene Boek IMAG	0,450	39,00	0,200	85%	6,63
bekalken/bemesten	bekalken (incl. aankoop 125kg/ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 kunstmeststrooier (SBB) 1 125 kg landbouwkalk	incl. aankoop landbouwkalk en toeslag laden en lossen, verdelen over objecten etc	Het Groene Boek IMAG	2,000	213,28	0,200	80%	34,13
maaieren, afvoeren/oogsten gew	maaieren/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	maaieren met lichtere trekker (40 KW) met zijmaaier; tijdnorm gemiddelde verschillende werkmethoden	Alterra 2014	1,480	138,58	1,250	35%	60,63
	maaieren/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003)	Maaieren met lichtere trekker (40 KW) met front en zijmaaier; tijdnorm gemiddelde werkmethoden.	Alterra 2014	1,480	163,83	1,250	35%	71,68
	maaieren/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-opraapc. rupsbanden (A-241)	maaieren met gespecialiseerde rupsmaaier; tijdnorm is gemiddelde verschillende werkmethoden.	Alterra 2014	1,480	482,66	1,250	15%	90,50
wiersen		1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 cirkelhark, 300 cm (A-048)	Gebruik kleinere trekker (40 kW) bij nattere terreinomstandigheden.	Alterra 2014	2,610	225,42	1,250	85%	239,51
oprapen en lossen		1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	grasland-losplaats 200 m; vochtig/oneffen; 4 km/u; 5 m wiersafstand; 150 m ³ /ha	Normenboek NBL	1,870	312,00	1,250	85%	331,50
maaieren/oprapen gecombineerd		1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-opraapc. rupsbanden (A-241)	nat (of hellend) terrein, afstand perceel - depot 50 m, 150 m ³ maaisel/ha	Normenboek NBL	8,460	2.758,97	1,250	15%	517,31
maaisel afvoeren en composteren 6 ton/ha		1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 6 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,621	456,51	1,250	15%	85,60
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86)	matige begrazingsdruk met deels 'boerenvee' op matig veilig terrein	Ervaring TBO's	1,200	66,83	1,000	60%	40,10

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N10 Vochtige schraalgraslanden

Beheertype: 02 Vochtig hoogland

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86)	grotendeels d.m.v. zoet oppervlaktewater voorzien van drinkwater	Ervaring TBO's	0,300	16,71	1,000	60%	10,02
verwijderen ongew. vegetatie	kruiskruid/distels maaien (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Norm genomen van afzetten opslag met bosmaaier; bedekking 0-5%	Normenboek NBL	3,000	191,86	1,000	5%	9,59
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 60 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 60 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,130	16,91	1,000	60%	10,15
	plaatsen veeraster 60 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 60 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	0,876	384,43	0,067	60%	15,45
	verwijderen veeraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,190	28,90	0,067	60%	1,16
	verwijderen veeraster 40 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 60 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, storkosten	Alterra 2016/7	0,076	17,00	0,067	60%	0,68
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen + stuw per 20 hectare	molen/pomp en stuw nodig om relatief klein terrein op het juiste waterpeil te houden	Alterra 2014	0,040	106,52	1,000	100%	106,52
onderhouden watergangen	slootmaaisel afvoeren en composteren 1,2 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,930	155,17	0,450	100%	69,83
	uitmaaien watergang 100 m1/ha (nat kwetsbaar terrein)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine 1 aanbouw maaikorf (A-043)	uitmaaien sloten in nat en kwetsbaar terrein met midi-graafmachine en maaikorf	Alterra 2018	0,340	44,53	0,450	100%	20,04
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaieren/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	14,63	1,000	100%	14,63
Totaal kosten									1.788,70

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: 2024 (beheerjaar 2025)

Natuur- of Landschapstype: **N10 Vochtige schraalgraslanden**

Beheertype: **02 Vochtig hooiland**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur Normbedrag per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
Opbrengsten	Activiteit						Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,maaien						1	85%	59,68
Totaal opbrengsten									59,68
Exploitatiesaldo									1.729,02

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N11 Droge schraalgraslanden

Beheertype: 01 Droog schraalland

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-opraapc. rupsbanden (A-241)	nat (of hellend) terrein, afstand perceel - depot 50 m, 150 m3 maaisel/ha	Normenboek NBL	8,460	2.758,97	1,000	10%	275,90
	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	573,79	1,000	45%	258,20
	maaisel afvoeren en composteren 6 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 6 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,621	456,51	1,000	55%	251,08
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (hogere graasdruk) 1 kosten hoefsmid (hogere graasdruk)	op basis van enquete	Alterra 2016	2,700	185,11	1,000	50%	92,56
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,050	29,42	1,000	50%	14,71
verwijderen ongew. vegetatie	kruidskrub/distels maaien (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Norm genomen van afzetten opslag met bosmaaier; bedekking 0-5%	Normenboek NBL	3,000	191,86	1,000	5%	9,59
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 200 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 200 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7/8	0,420	55,62	1,000	19%	10,57
	onderhouden veeraster 200 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 200 m	handmatig onderhoud veeraster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	1,130	95,60	1,000	6%	5,74
	onderhouden schapenraster 200 m1/ha incl. hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving schapenraster 200 m	na splitsing 'plaatsen schapenraster' en 'onderhouden schapenraster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	1,320	161,39	1,000	19%	30,66
	onderhouden schapenraster 200 m1/ha incl. hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving schapenraster 200 m	handmatig onderhoud schapenraster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	2,790	244,16	1,000	6%	14,65
	plaatsen veeraster 200 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 200 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	2,920	1.281,42	0,067	25%	21,46

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N11 Droge schraalgraslanden

Beheertype: 01 Droog schraalland

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	plaatsen schapenraster 200 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg schapenraster 200 m	plaatsen palen schapenraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	1,800	2.473,89	0,067	25%	41,44
	plaatsen schapenraster 200 m/ha	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 wikkelmachine (A-142)	bevestigen schapenraster aan geplaatste palen (gebruikt materiaal bij 'plts palen')	Alterra 2016/7	1,660	374,24	0,067	25%	6,27
	verwijderen veeraster 200 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,948	144,17	0,067	19%	1,84
	verwijderen veeraster 200 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	2,070	306,89	0,067	6%	1,23
	verwijderen veeraster 200 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 200 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, storkosten	Alterra 2016/7	0,252	56,45	0,067	25%	0,95
	verwijderen schapenraster 200 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,948	144,17	0,067	19%	1,84
	verwijderen schapenraster 200 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	2,070	306,89	0,067	6%	1,23
	verwijderen schapenraster 200 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 200 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, storkosten	Alterra 2016/7	0,252	56,45	0,067	25%	0,95
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaieren/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	14,63	1,000	100%	14,63
Totaal kosten									1.055,49
Exploitatiesaldo									1.055,49

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N12 Voedselrijke graslanden en akkers

Beheertype: 01 Bloemdijk

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
maaien zonder afvoer	bloten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	Maximaal 20% van de oppervlakte maaien ivm ruigte/mestplekken	Alterra 2015	0,970	90,83	1,000	70%	63,58
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	573,79	1,200	40%	275,42
	maaisel afvoeren en composteren 4 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 4 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,414	304,34	1,200	40%	146,08
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (hogere graasdruk)	hoge begrazingsdruk met grotendeels 'boerenveen' op onoverzichtelijk terrein.	Ervaring TBO's	1,600	111,93	1,000	70%	78,35
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	grotendeels aangewezen op zoetwater gebracht door de mens/weidepomp	ervaring TBO's	0,600	60,05	1,000	70%	42,04
verwijderen ongew. vegetatie	kruiskruid/distels maaien (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Norm genomen van afzetten opslag met bosmaaier; bedekking 0-5%	Normenboek NBL	3,000	191,86	1,000	5%	9,59
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 1500m/ha incl. kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 1500 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	3,150	417,17	1,000	20%	83,43
	onderhouden schapenraster 1500 m/ha incl. hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving schapenraster 1500 m	na splitsing 'plaatsen schapenraster' en 'onderhouden schapenraster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	9,900	1.210,43	1,000	70%	847,30
	plaatsen veeraster 1500 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 1500 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	21,900	9.610,59	0,067	20%	128,78
	plaatsen schapenraster 1500 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg schapenraster 1500 m	plaatsen palen schapenraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	13,500	18.554,16	0,067	70%	870,19
	plaatsen schapenraster 1500 m/ha	3 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 wikkelmachine (A-142)	bevestigen schapenraster aan geplaatste palen (gebruikt materiaal bij 'plts palen')	Alterra 2016/7	12,450	2.806,80	0,067	70%	131,64

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N12 Voedselrijke graslanden en akkers

Beheertype: 01 Bloemdijk

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	verwijderen veeraster 1500 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	7,110	1.081,30	0,067	20%	14,49
	verwijderen veeraster 1500 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 1500 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	1,890	423,40	0,067	20%	5,67
	verwijderen schapenraster 1500 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	7,110	1.081,30	0,067	70%	50,71
	verwijderen schapenraster 1500 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 1500 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	1,890	423,40	0,067	70%	19,86
onderhouden watergangen	uitmaaïen watergang 100 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaïen	Normenboek NBL	0,460	60,00	1,200	100%	72,00
	slootmaaisel afvoeren en composteren 1,2 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,930	155,17	1,200	100%	186,20
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 5m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaïen/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,025	3,66	1,000	100%	3,66
Totaal kosten									3.029,00
Exploitatiesaldo									3.029,00

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N12 Voedselrijke graslanden en akkers
Beheertype: 02 Kruiden- en faunarijk grasland (met IGG)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
bewerken/inrichten terrein	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitfrezen, 300 m per ha	Het Groene Boek IMAG	0,600	52,00	0,500	25%	6,50
bekalken/bemesten	bekalken (incl. aankoop 125kg/ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 kunstmeststrooier (SBB) 1 125 kg landbouwkalk	incl. aankoop landbouwkalk en toeslag laden en lossen, verdelen over objecten etc	Het Groene Boek IMAG	2,000	213,28	0,333	10%	7,10
maaieren, afvoeren/oogsten gew	maaieren/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	maaieren met reguliere trekker (60 KW) met schotelmaaier, tijdnorm gemiddelde werkmethoden.	Alterra 2014	0,930	96,26	1,600	5%	7,70
	maaieren/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 schotelmaaier 200 cm (A-034) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240)	Maaieren reguliere trekker (60 kW) met front- en zijmaaier, tijdnorm gemiddelde, randen ged. begroeid.	Alterra 2014	0,930	112,12	1,600	5%	8,97
	schudden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 cirkelschudder 400 cm (A-047)	Schudden uitvoeren met een reguliere trekker (60 kW).	Alterra 2014	0,520	51,28	3,200	10%	16,41
	wiersen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 cirkelhark, 300 cm (A-048)	Reguliere trekker (60 kW) bij gemiddelde terreinomstandigheden.	Alterra 2014	0,850	81,80	1,600	10%	13,09
	opraperen en lossen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 opraapwagen (A-051)	reguliere trekker, gemiddelde omstandigheden.	Alterra 2014	1,140	183,84	1,600	10%	29,41
	maaieren/opraperen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "opraperen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	573,79	1,600	15%	137,71
	maaisel afvoeren en composteren 6 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 6 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,621	456,51	1,600	15%	109,56
verwijderen ongew. vegetatie	kruiskruid/distels maaieren (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Norm genomen van afzetten opslag met bosmaaier; bedekking 0-5%	Normenboek NBL	3,000	191,86	1,000	15%	28,78
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster'; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,210	27,81	1,000	20%	5,56

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: 2024 (beheerjaar 2025)

Natuur- of Landschapstype: **N12 Voedselrijke graslanden en akkers**
 Beheertype: **02 Kruiden- en faunarijk grasland (met IGG)**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur Normbedrag per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	plaatsen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 100 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	1,460	640,71	0,067	20%	8,59
	verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,474	72,09	0,067	20%	0,97
	verwijderen veeraster 100 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 100 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, storkosten	Alterra 2016/7	0,126	28,23	0,067	20%	0,38
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	relatief weinig kunstwerken om te onderhouden van regulier geld	Ervaring TBO's	0,080	4,50	1,000	100%	4,50
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 50 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,230	30,00	0,450	100%	13,50
	frezen slootmaaisel 50 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 Wallenfrees	frezen van slootmaaisel in minder kwetsbare natuurgebieden (N12)	Alterra 2017	0,049	5,93	0,450	100%	2,67
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	14,63	1,000	100%	14,63
Totaal kosten									416,03

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,maaaien	3	10%	21,06
	via ingebruikgeving,begrazen binnen raster/ sloten	1	50%	42,14
	via ingebruikgeving,maaaien	1	25%	26,33
Totaal opbrengsten				89,53
Exploitatiesaldo				326,50

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N12 Voedselrijke graslanden en akkers

Beheertype: 03 Glanshaverhooiland

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
bewerken/inrichten terrein	slepen/rollen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 weidesleep (SBB)	matig vochtig/oneffen, rijsnelheid 8 km/u, perceelsgrootte 50 x100 m, werkbreedte 5 m	Ervaring TBO's	0,500	41,85	0,500	20%	4,18
	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitfrezen, 300 m per ha	Het Groene Boek IMAG	0,600	52,00	0,333	100%	17,32
maaaien zonder afvoer	bloten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	Maximaal 20% van de oppervlakte maaaien ivm ruigte/mestplekken	Alterra 2015	0,970	90,83	1,000	20%	18,17
maaaien, afvoeren/oogsten gew	maaaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	maaaien met reguliere trekker (60 KW) met schotelmaaier, tijdnorm gemiddelde werkmethoden.	Alterra 2014	0,930	96,26	1,600	50%	77,01
	maaaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 schotelmaaier 200 cm (A-034) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240)	Maaaien reguliere trekker (60 kW) met front- en zijmaaier, tijdnorm gemiddelde, randen ged. begroeid.	Alterra 2014	0,930	112,12	1,600	50%	89,70
	schudden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 cirkelschudder 400 cm (A-047)	Schudden uitvoeren met een reguliere trekker (60 kW).	Alterra 2014	0,520	51,28	3,200	100%	164,08
	wiersen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 cirkelhark, 300 cm (A-048)	Reguliere trekker (60 kW) bij gemiddelde terreinomstandigheden.	Alterra 2014	0,850	81,80	1,600	100%	130,88
	oprapen en lossen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 opraapwagen (A-051)	reguliere trekker, gemiddelde omstandigheden.	Alterra 2014	1,140	183,84	1,600	100%	294,14
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (hogere graasdruk)	hoge begrazingsdruk met grotendeels 'boerenvee' op onoverzichtelijk terrein.	Ervaring TBO's	1,600	111,93	1,000	20%	22,39
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	grotendeels aangewezen op zoetwater gebracht door de mens/weidepomp	ervaring TBO's	0,600	60,05	1,000	20%	12,01
verwijderen ongew. vegetatie	kruiskruid/distels maaaien (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Norm genomen van afzetten opslag met bosmaaier; bedekking 0-5%	Normenboek NBL	3,000	191,86	1,000	10%	19,19
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster'; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,210	27,81	1,000	20%	5,56

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N12 Voedselrijke graslanden en akkers

Beheertype: 03 Glanshaverhooiland

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur Normbedrag per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.	
	plaatsen veeraster m/ha	100	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 100 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	1,460	640,71	0,067	20%	8,59
	verwijderen veeraster m/ha	100	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,474	72,09	0,067	20%	0,97
	verwijderen veeraster m/ha	100	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 100 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,126	28,23	0,067	20%	0,38
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang m1/ha	50	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,230	30,00	0,450	100%	13,50
	frezen slootmaaisel m1/ha	50	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 Wallenfrees	frezen van slootmaaisel in minder kwetsbare natuurgebieden (N12)	Alterra 2017	0,049	5,93	0,450	100%	2,67
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha		1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	14,63	1,000	100%	14,63
Totaal kosten									895,36	
Opbrengsten	Activiteit						Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.	
	in eigen regie,maaaien						3	100%	210,63	
Totaal opbrengsten									210,63	
Exploitatiesaldo									684,73	

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N12 Voedselrijke graslanden en akkers
Beheertype: 04 Zilt- en overstromingsgrasland

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur Normbedrag per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	10 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,220	12,25	1,000	20%	2,45
bewerken/inrichten terrein	slepen/rollen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 weidesleep (SBB)	matig vochtig/oneffen, rijsnelheid 8 km/u, perceelsgrootte 50 x100 m, werkbreedte 5 m	Ervaring TBO's	0,500	41,85	0,500	100%	20,92
	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitfrezen, 300 m per ha	Het Groene Boek IMAG	0,600	52,00	0,500	100%	26,00
	herprofilen sloten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 hydraulische graafmachine (A-225)	Klei, norm voor greppel graven (0,45 u/100 m) en 0,2 u/100 m verwerken vrijkomende grond	Normenboek NBL	0,650	82,79	0,200	20%	3,31
maaien zonder afvoer	bloten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	Maximaal 20% van de oppervlakte maaien ivm ruigte/mestplekken	Alterra 2015	0,970	90,83	1,000	80%	72,66
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/oprapen gecombineerd	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	tijdsnorm gebaseerd op "oprapen maaisel grasland" 150m3/ha maar ander materieel (geen rups)	Normenboek NBL	3,120	573,79	1,000	20%	114,76
	maaisel afvoeren en composteren 6 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Inname vers maaisel 6 ton	Op basis van notitie kosten bulken 2002; nieuwe Alterra-berekening 2014.	Alterra 2014	0,621	456,51	1,000	20%	91,30
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten hoefsmid (gemiddelde graasdruk) 1 kosten veterinaire zorg (gemiddelde graasdruk)		Alterra 2016	2,700	171,21	1,000	100%	171,21
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquête	Alterra 2016	0,050	29,42	1,000	100%	29,42
verwijderen ongew. vegetatie	kruiskruid/distels maaien (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Norm genomen van afzetten opslag met bosmaaier; bedekking 0-5%	Normenboek NBL	3,000	191,86	1,000	50%	95,93
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster'; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,210	27,81	1,000	75%	20,86
	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	handmatig onderhoud raster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,560	47,52	1,000	25%	11,88

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N12 Voedselrijke graslanden en akkers

Beheertype: 04 Zilt- en overstromingsgrasland

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	plaatsen veeraster m/ha	100 2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 100 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	1,460	640,71	0,067	100%	42,93
	verwijderen veeraster m/ha	100 2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,474	72,09	0,067	75%	3,62
	verwijderen veeraster m/ha	100 2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	1,035	153,45	0,067	25%	2,57
	verwijderen veeraster m/ha	100 1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 100 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,126	28,23	0,067	100%	1,89
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang m1/ha	100 1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,460	60,00	0,450	100%	27,00
	frezen slootmaaisel m1/ha	100 1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 Wallenfrees	frezen van slootmaaisel in minder kwetsbare natuurgebieden (N12)	Alterra 2017	0,100	12,10	0,450	100%	5,45
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	14,63	1,000	100%	14,63
Totaal kosten									758,80
Exploitatiesaldo									758,80

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N12 Voedselrijke graslanden en akkers
Beheertype: 05 Kruiden- en faunarijke akker [met IGG]

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
bewerken/inrichten terrein	cultivatoren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 cultivator (A-027)	0,30 ha gem.opp. en dan gemiddelde tussen zand en veen (2,70 u) en klei (3,20 u)	Normenboek NBL	2,950	251,63	1,750	50%	220,17
	ploegen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 wentelploeg 2-scharig akker (A-028)	werkdiepte 25 cm; gem.opp 0,30 ha	Normenboek NBL	6,000	628,37	1,000	50%	314,19
	frezen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 grondfrees (overtop) (A-032)	met zode, oppervlakte 0,3 ha	Normenboek NBL	4,800	499,76	1,000	50%	249,88
zaaien/planten	zaaien (incl. aankoop graan/zaad)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 zaaimachine (A-041) 1 graan/kruidenmengselzaad	> 0,1 ha opp. 50 kg zaad, werkbreedte 2 tot 3 meter	Normenboek NBL	2,300	352,63	1,000	50%	176,31
maaien, afvoeren/oogsten gew	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 combine 150 kw (graan)	oogsten granen met maaidorser; incl. transport maaidorser naar akker	Alterra 2016	0,930	263,59	1,000	50%	131,80
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 dumper (A-082)	transport geoogst graan naar opslag (3 km).	Alterra 2016	0,180	19,75	1,000	50%	9,87
	maaien/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 150 Kw (A-081) 1 grootpakkenpers (stro)	strobalen persen met grootpakkenpers achter trekker na maaidorsen graan	Alterra 2016	0,240	63,20	1,000	50%	31,60
	maaien/snijden	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 laadschop 1750 liter 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	opladen strobalen in veld, inclusief 3 km lokaal transport	Alterra 2016	0,390	82,79	1,000	50%	41,40
verwijderen ongew. vegetatie	schoffelen/frezen/harken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 cultivator (A-027)	werkbreedte 225 cm; klei; 0,30 ha oppervlakte	Normenboek NBL	3,200	272,95	2,000	50%	272,95
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 50 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,230	30,00	0,450	40%	5,40
	frezen slootmaaisel 50 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 Wallenfrees	frezen van slootmaaisel in minder kwetsbare natuurgebieden (N12)	Alterra 2017	0,049	5,93	0,450	40%	1,07
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	14,63	1,000	100%	14,63

Totaal kosten
1.469,27

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: 2024 (beheerjaar 2025)

Natuur- of Landschapstype: N12 Voedselrijke graslanden en akkers

Beheertype: 05 Kruiden- en faunarijke akker [met IGG]

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur Normbedrag per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
<hr/>									
Opbrengsten	Activiteit						Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,verkoop traditioneel gewas						1	50%	351,04
	via ingebruikgeving,verkoop traditioneel gewas						1	40%	56,17
Totaal opbrengsten									407,21
Exploitatiesaldo									1.062,06

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N12 Voedselrijke graslanden en akkers
Beheertype: 06 Ruigteveld

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten hoefsmid (gemiddelde graasdruk) 1 kosten veterinaire zorg (gemiddelde graasdruk)		Alterra 2016	2,700	171,21	1,000	10%	17,12
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquête	Alterra 2016	0,050	29,42	1,000	10%	2,94
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	opslag 1-of meerstammig, hoogte >1 m, stobdiam.>1 cm; 0-5% bedekking	Normenboek NBL	3,000	191,86	0,100	15%	2,88
	kruiskruid/distels maaien (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Norm genomen van afzetten opslag met bosmaaier; bedekking 0-5%	Normenboek NBL	3,000	191,86	1,000	15%	28,78
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster'; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,210	27,81	1,000	7%	1,95
	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	handmatig onderhoud raster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,560	47,52	1,000	3%	1,43
	plaatsen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 100 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	1,460	640,71	0,067	10%	4,29
verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,474	72,09	0,067	7%	0,34	
verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	1,035	153,45	0,067	3%	0,31	
verwijderen veeraster 100 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 100 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,126	28,23	0,067	10%	0,19	
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 100 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,460	60,00	1,200	100%	72,00

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: 2024 (beheerjaar 2025)

Natuur- of Landschapstype: **N12 Voedselrijke graslanden en akkers**

Beheertype: **06 Ruigteveld**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaieren/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	14,63	1,000	100%	14,63
Totaal kosten									146,85
Exploitatiesaldo									146,85

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N13 Vogelgraslanden
Beheertype: 01 Vochtig weidevogelgrasland (met IGG)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuw drempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	10 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,220	12,25	1,000	100%	12,25
bewerken/inrichten terrein	slepen/rollen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 weidesleep (SBB)	matig vochtig/oneffen, rijnsnelheid 8 km/u, perceelsgrootte 50 x100 m, werkbreedte 5 m	Ervaring TBO's	0,500	41,85	1,000	75%	31,38
	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitfrezen, 350 m per ha	Het Groene Boek IMAG	0,700	60,67	0,400	75%	18,20
bekalken/bemesten	bekalken (incl. aankoop 125kg/ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 kunstmeststrooier (SBB) 1 125 kg landbouwkalk	incl. aankoop landbouwkalk en toeslag laden en lossen, verdelen over objecten etc	Het Groene Boek IMAG	2,000	213,28	1,000	60%	127,97
	bemesten ruige stal mest: voorbereidend transport	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouw kraan 10 ton	15 ton ruige mest per hectare, tussentransport over 10 km verharde weg incl. laden/lossen.	Alterra 2014	2,180	298,69	0,333	75%	74,60
	bemesten ruige stal mest: laden op mestverstrooier	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	15 ton ruige mest per ha, laden op stal mestverstrooier met midigraafmachine.	Alterra 2014	0,440	42,41	0,333	75%	10,59
	bemesten ruige stal mest: uitrijden mest met verstrooier	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 stal mestverspreider (SBB) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 aankoop ruige stal mest	15 ton ruige mest per hectare, uitrijden over het veld met stal meststrooier incl. 200 meter vervoer.	Alterra 2014	0,700	180,79	0,333	75%	45,15
maaïen zonder afvoer	bloten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	Maximaal 20% van de oppervlakte maaïen ivm ruigte/mestplekken	Alterra 2015	0,970	90,83	0,500	75%	34,06
maaïen, afvoeren/oogsten gew	maaïen/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	maaïen met lichtere trekker (40 KW) met zijmaaier; tijdnorm gemiddelde verschillende werkmethoden	Alterra 2014	1,480	138,58	1,000	25%	34,65
	maaïen/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034) 1 frontmaaier, 250 cm (A-240) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003)	Maaïen met lichtere trekker (40 KW) met front en zijmaaier; tijdnorm gemiddelde werkmethoden.	Alterra 2014	1,480	163,83	1,000	25%	40,96
	maaïen/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 maai-opraapc. rupsbanden (A- 241)	maaïen met gespecialiseerde rupsmaaier; tijdnorm is gemiddelde verschillende werkmethoden.	Alterra 2014	1,480	482,66	1,000	10%	48,27
	schudden	1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 cirkelschudder 400 cm (A-047)	Uitvoering schudden met kleinere trekker (40 kW).	Alterra 2014	0,670	59,46	2,000	60%	71,35

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N13 Vogelgraslanden
Beheertype: 01 Vochtig weidevogelgrasland (met IGG)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	wiersen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 cirkelhark, 300 cm (A-048)	Gebruik kleinere trekker (40 kW) bij nattere terreinomstandigheden.	Alterra 2014	2,610	225,42	1,000	60%	135,25
	oprapen en lossen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 opraapwagen (A-051)	Kleinere trekker wegens natter terrein.	Alterra 2014	1,350	211,09	1,000	60%	126,66
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (hogere graasdruk)	hoge begrazingsdruk met grotendeels 'boerenvee' op onoverzichtelijk terrein.	Ervaring TBO's	1,600	111,93	1,000	75%	83,95
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86)	grotendeels d.m.v. zoet oppervlaktewater voorzien van drinkwater	Ervaring TBO's	0,300	16,71	1,000	75%	12,53
verwijderen ongew. vegetatie	kruidskrub/distels maaien (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Norm genomen van afzetten opslag met bosmaaier; bedekking 0-5%	Normenboek NBL	3,000	191,86	1,000	25%	47,97
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 100 m ¹ /ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster'; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,210	27,81	1,000	75%	20,86
	plaatsen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 100 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	1,460	640,71	0,067	75%	32,20
	verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,474	72,09	0,067	75%	3,62
	verwijderen veeraster 100 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 100 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, storkosten	Alterra 2016/7	0,126	28,23	0,067	75%	1,42
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	relatief veel terrein achter de stuw waardoor kosten laag zijn	Ervaring TBO's	0,350	19,71	1,000	100%	19,71
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 100 m ¹ /ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,460	60,00	1,200	100%	72,00
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	14,63	1,000	100%	14,63

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: 2024 (beheerjaar 2025)

Natuur- of Landschapstype: **N13 Vogelgraslanden**
 Beheertype: **01 Vochtig weidevogelgrasland (met IGG)**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur Normbedrag per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
Totaal kosten									1.120,22
Opbrengsten	Activiteit						Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,maaien						3	60%	126,38
	via ingebruikgeving,maaien						1	25%	26,33
Totaal opbrengsten									152,71
Exploitatiesaldo									967,51

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N13 Vogelgraslanden
Beheertype: 02 Wintergastenweide (met IGG)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
bewerken/inrichten terrein	eggen	1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 eg (veld-, akker-) 300 cm (A-026) 1 medewerker laag tarief (A-86)	werkbreedte 300 cm; gem. opp. 1 ha (gemid. van 1,7 en 1,3 uur/ha)	Normenboek NBL	1,500	142,86	1,000	5%	7,14
	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitfrezen, 350 m per ha	Het Groene Boek IMAG	0,700	60,67	0,500	5%	1,52
bekalken/bemesten	bemesten (incl. aankoop mest)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 kunstmeststrooier (SBB) 1 aankoop kunstmest	strooien 100 kg/ha van 0,5 u/ha; toeslag voor laden en lossen in depot en verdelen over de object	Ervaring TBO's	1,800	272,28	1,000	5%	13,61
maaïen zonder afvoer	bloten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	Maximaal 20% van de oppervlakte maaïen ivm ruigte/mestplekken	Alterra 2015	0,970	90,83	0,500	5%	2,27
maaïen, afvoeren/oogsten gew	maaïen/snijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw	Maaïen met reguliere trekker (60 kW) met cyclomaaier, vochtig, onbegroeide randen.	Alterra 2014	0,900	93,15	1,000	5%	4,66
	schudden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 cirkelschudder 400 cm (A-047)	Schudden uitvoeren met een reguliere trekker (60 kW).	Alterra 2014	0,520	51,28	2,000	5%	5,13
	wiersen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 cirkelhark, 300 cm (A-048)	Reguliere trekker (60 kW) bij gemiddelde terreinomstandigheden.	Alterra 2014	0,850	81,80	1,000	5%	4,09
	oprapen en lossen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 opraapwagen (A-051)	reguliere trekker, gemiddelde omstandigheden.	Alterra 2014	1,140	183,84	1,000	5%	9,19
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (hogere graasdruk)	hoge begrazingsdruk met grotendeels 'boerenvee' op onoverzichtelijk terrein.	Ervaring TBO's	1,600	111,93	1,000	5%	5,60
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86)	grotendeels d.m.v. zoet oppervlaktewater voorzien van drinkwater	Ervaring TBO's	0,300	16,71	1,000	5%	0,84
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 60 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 60 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,130	16,91	1,000	5%	0,85
	plaatsen veeraster 60 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 60 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	0,876	384,43	0,067	5%	1,29

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N13 Vogelgraslanden
Beheertype: 02 Wintergastenweide (met IGG)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	verwijderen veeraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midgraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,190	28,90	0,067	5%	0,10
	verwijderen veeraster 40 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 60 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,076	17,00	0,067	5%	0,06
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	relatief weinig kunstwerken om te onderhouden van regulier geld	Ervaring TBO's	0,080	4,50	1,000	100%	4,50
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 100 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,460	60,00	1,200	100%	72,00
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	14,63	1,000	100%	14,63
Totaal kosten									147,47

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,maaaien	3	5%	10,53
	via ingebruikgeving,begrazen binnen raster/ sloten	1	40%	33,71
	via ingebruikgeving,maaaien	1	55%	57,93
Totaal opbrengsten				102,17
Exploitatiesaldo				45,30

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N14 Vochtige bossen
Beheertype: 01 Rivier- en beekbegeleidend bos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (lage graasdruk) 1 kosten hoefsmid (lage graasdruk)	op basis van enquête	Alterra 2016	1,900	116,23	1,000	10%	11,62
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquête	Alterra 2016	0,020	27,75	1,000	10%	2,78
reduceren stamtal, geen oogst	afzetten/zuiveren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	monocultuur' eik, es of els, <6 m hoog; 7 cm DBH, 100 st/ha ivm omvormingsbeheer]	Nordenboek NBL	6,000	420,44	0,100	15%	6,31
	ringen (5 tot 50 bomen per ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	2 zaagsnedes door het cambium rondom de wortelaanzet	Alterra 2014	0,340	23,83	0,050	15%	0,18
snoeien	snoeien overhangende takken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	conform N14.01; met (motor)stokzaag langs bosranden en exploitatiewegen	BUWA2015	3,700	208,32	0,250	5%	2,60
	versnipperen gesnoeid hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 houtversnipperaar (A-054)	tot 14 cm dik; gemidd. 1-10 takken per boom (en ca 200 bomen/ha)	Normenboek NBL	2,000	348,23	0,250	5%	4,35
monitoring/karteren	certificering bos	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 mat. kosten certificering	op basis van uitgevoerde enquête	Alterra 2016	0,040	7,46	1,000	100%	7,46
onderhouden/vervangen raster	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster'; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,210	27,81	1,000	7%	1,95
	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	handmatig onderhoud raster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,560	47,52	1,000	3%	1,43
	plaatsen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 100 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	1,460	640,71	0,067	10%	4,29
	verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,474	72,09	0,067	7%	0,34
verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	1,035	153,45	0,067	3%	0,31	
verwijderen veeraster 100 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op	Alterra 2016/7	0,126	28,23	0,067	10%	0,19	

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: 2024 (beheerjaar 2025)

Natuur- of Landschapstype: **N14 Vochtige bossen**
 Beheertype: **01 Rivier- en beekbegeleidend bos**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur Normbedrag per ha	Uur Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
		1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 100 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten						
onderhouden watergangen	uitmaaïen watergang 5 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaïen	Normenboek NBL	0,023	3,00	0,450	100%	1,35
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0.03 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,023	3,84	0,450	100%	1,73
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA-controle) per hectare	1 medewerker hoog tarief (A-149)	25 bomen per uur; totaal 12 bomen	Unie van bosgroepen	0,320	22,45	0,500	10%	1,12
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaïen/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	14,63	1,000	100%	14,63
Totaal kosten									62,63

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie, verkoop houtsnippers	1	5%	4,92
Totaal opbrengsten				4,92
Exploitatiesaldo				57,71

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N14 Vochtige bossen
Beheertype: 02 Hoog- en laagveenbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	50 hectare per stuw/molen, bediening minder vaak.	Alterra 2014	0,040	2,23	1,000	80%	1,78
reduceren stamtal, geen oogst	afzetten/zuiveren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	monocultuur' eik, es of els, <6 m hoog; 7 cm DBH, 100 st/ha ivm omvormingsbeheer]	Normenboek NBL	6,000	420,44	0,010	15%	0,63
	ringen (5 tot 50 bomen per ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	2 zaagsnedes door het cambium rondom de wortelaanzet	Alterra 2014	0,340	23,83	0,020	15%	0,07
snoeien	snoeien overhangende takken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	conform N14.02; met (motor)stokzaag langs bosranden en exploitatiewegen	BUWA2015	2,200	123,87	0,250	5%	1,55
	versnipperen gesnoeid hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 houtversnipperaar (A-054)	tot 14 cm dik; gemidd. 1-10 takken per boom (en ca 200 bomen/ha)	Normenboek NBL	2,000	348,23	0,250	5%	4,35
monitoring/karteren	certificering bos	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 mat. kosten certificering	op basis van uitgevoerde enquete	Alterra 2016	0,040	7,46	1,000	100%	7,46
onderhouden watergangen	uitmaaaien watergang 5 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaaien	Normenboek NBL	0,023	3,00	0,450	100%	1,35
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0.03 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,023	3,84	0,450	100%	1,73
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA-controle) per hectare	1 medewerker hoog tarief (A-149)	25 bomen per uur; totaal 12 bomen	Unie van bosgroepen	0,320	22,45	0,500	5%	0,56
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	14,63	1,000	100%	14,63

Totaal kosten
34,12
Opbrengsten
Activiteit
Productie
% opp.
Opbrengst per ha p.j.

in eigen regie, verkoop houtsnippers

1

5%

4,92

Totaal opbrengsten
4,92
Exploitatiesaldo
29,20

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N14 Vochtige bossen
Beheertype: 03 Haagbeuken- en essenbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
bewerken/inrichten terrein	verkleinen tak-, top- en resthout	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 klepelmaaier (A-021)	werkbr.125-150 cm; kapvlakte >0,25 ha; opp.aandeel 100%, 1 x klepelen den/douglas	Normenboek NBL	6,000	787,64	0,010	2%	0,16
	maken van plantgaten/-plekken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 plantplekkenmaker (Kulla) (A-025)	Kapvlakte, tak- en tophout verkleind, rijafstand 1,5 m; aantal per ha 4000-6500	Normenboek NBL	7,000	617,43	0,010	2%	0,12
zaaien/planten	lossen, inkuilen en laden plantsoen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	4000 st 2-3 jr bosplantsoen inkuilen naar soort op centrale kuilplaats	Normenboek NBL	8,000	450,43	0,010	2%	0,09
	groepsgewijs inbrengen zaadbomen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	4000 st eik in gewoelde plantplekken; tak- en tophout verkleind	Normenboek NBL	44,000	2.477,38	0,010	2%	0,50
	Aankoop plantsoen bos in omvorming	1 Aankoop plantsoen bos in omvorming	4000 stuks Quercus petrea, 60 - 100, w, 12, autochtoon per jaar	SBB	0,000	9.853,20	0,010	2%	1,97
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (lage graasdruk) 1 kosten hoefsmid (lage graasdruk)	op basis van enquete	Alterra 2016	1,900	116,23	1,000	10%	11,62
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,020	27,75	1,000	10%	2,78
reduceren stamtal, geen oogst	afzetten/zuiveren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	monocultuur' eik, es of els, <6 m hoog; 7 cm DBH, 100 st/ha ivm omvormingsbeheer]	Normenboek NBL	6,000	420,44	0,100	15%	6,31
	ringen (5 tot 50 bomen per ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	2 zaagsnedes door het cambium rondom de wortelaanzet	Alterra 2014	0,340	23,83	0,040	15%	0,14
blessen/merken/meten bomen	blessen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	150 st/ha tweezijdig blessen; opstand niet opgesnoeid en last van ondergroei (<30% bramen)	Normenboek NBL	1,790	100,78	0,250	10%	2,52
	meten op stam	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	150 st/ha elektronische boomklem, tijdnorm incl, PC- verwerking; opstand niet opgesnoeid, geblesd	Normenboek NBL	0,890	50,11	0,250	10%	1,25
snoeien	snoeien overhangende takken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	conform N14.03; met (motor)stokzaag langs bosranden en exploitatiewegen	BUWA2015	3,900	219,59	0,250	5%	2,74

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N14 Vochtige bossen
Beheertype: 03 Haagbeuken- en essenbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	versnipperen gesnoeid hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 houtversnipperaar (A-054)	tot 14 cm dik; gemidd. 1-10 takken per boom (en ca 200 bomen/ha)	Normenboek NBL	2,000	348,23	0,250	5%	4,35
monitoring/karteren	certificering bos	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 mat. kosten certificering	op basis van uitgevoerde enquête	Alterra 2016	0,040	7,46	1,000	100%	7,46
onderhouden/vervangen raster	konijnenraster plaatsen, onderhouden en na 10 jr verwijderen	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 wikkelmachine (A-142) 1 mat./afschr. konijnenraster 450 m	zie document 'samenvoegen activiteiten.xls' tabblad 'rasteren'	deels Normenboek NBL	43,329	9.674,46	0,010	2%	1,93
	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster'; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,210	27,81	1,000	7%	1,95
	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	handmatig onderhoud raster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,560	47,52	1,000	3%	1,43
	plaatsen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 100 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	1,460	640,71	0,067	10%	4,29
	verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,474	72,09	0,067	7%	0,34
	verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	1,035	153,45	0,067	3%	0,31
	verwijderen veeraster 100 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 100 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,126	28,23	0,067	10%	0,19
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 5 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,023	3,00	0,450	100%	1,35
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0.03 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten	Alterra	0,023	3,84	0,450	100%	1,73

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N14 Vochtige bossen
Beheertype: 03 Haagbeuken- en essenbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur Normbedrag per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
		1 opraapwagen (A-051)	shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls						
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA- controle) per hectare	1 medewerker hoog tarief (A-149)	25 bomen per uur; totaal 12 bomen	Unie van bosgroepen	0,320	22,45	0,500	40%	4,49
oogsten hout	afzetten/vellen/voorconcentreren lang- en hakhout	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A- 075)	dunning dg/loofh.; dg 23 cm, loofh. 19 cm dbh; 5 m3 per 5 jaar; 0,62 u/m3	Normenboek NBL	3,100	217,23	0,200	100%	43,45
	uitdragen/uitslepen/uitrijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 uitsleeptang (A-053)	uitslepen langhout; 10st/m3; 200 m sleepafstand; 0,41u/m3 en 5 m3 per 5 jaar	Normenboek NBL	2,050	204,66	0,200	100%	40,93
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	14,63	1,000	100%	14,63
mantel en zoombeheer	mantel: afzetten boomvormers en lobben maken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A- 075)	afzetten boomvormers in mantel / lobben maken	Alterra 2016	1,660	116,32	1,000	3%	3,49
	mantel: verplaatsen takken met kleine graafmachine	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	verplaatsen takken uit gerealiseerde lobben	Alterra 2016	0,220	21,21	1,000	3%	0,64
	zoom: maaien	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	maaien zoom met schotelmaaier	Alterra 2016	0,140	14,49	1,000	3%	0,43
	zoom: oprapen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 opraapwagen (A-051)	oprapen maaisel zoom met opraapwagen	Alterra 2016	0,470	75,79	1,000	3%	2,27

Totaal kosten **165,86**

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,verkoop houtsnippers	1	5%	4,92
	in eigen regie,oogst hout 1 m3/ha/jr	1	100%	35,11
	hout op stam,omvorming (oogst hout 1m3/jr)	10	10%	35,11

Totaal opbrengsten **75,14**

Exploitatiesaldo **90,72**

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N15 Droge bossen
Beheertype: 01 Duinbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
bewerken/inrichten terrein	verkleinen tak-, top- en resthout	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 klepelmaaier (A-021)	werkbr.125-150 cm; kapvlakte >0,25 ha; opp.aandeel 100%, 1 x klepelen den/douglas	Normenboek NBL	6,000	787,64	0,010	2%	0,16
	maken van plantgaten/-plekken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 plantplekkenmaker (Kulla) (A-025)	Kapvlakte, tak- en tophout verkleind, rijafstand 1,5 m; aantal per ha 4000-6500	Normenboek NBL	7,000	617,43	0,010	2%	0,12
zaaien/planten	lossen, inkuilen en laden plantsoen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	4000 st 2-3 jr bosplantsoen inkuilen naar soort op centrale kuilplaats	Normenboek NBL	8,000	450,43	0,010	2%	0,09
	groepsgewijs inbrengen zaadbomen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	4000 st eik in gewoelde plantplekken; tak- en tophout verkleind	Normenboek NBL	44,000	2.477,38	0,010	2%	0,50
	Aankoop plantsoen bos in omvorming	1 Aankoop plantsoen bos in omvorming	4000 stuks Quercus petrea, 60 - 100, w, 12, autochtoon per jaar	SBB	0,000	9.853,20	0,010	2%	1,97
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (lage graasdruk) 1 kosten hoefsmid (lage graasdruk)	op basis van enquête	Alterra 2016	1,900	116,23	1,000	25%	29,06
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquête	Alterra 2016	0,020	27,75	1,000	25%	6,94
reduceren stamtal, geen oogst	afzetten/zuiveren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	monocultuur' eik, es of els, <6 m hoog; 7 cm DBH, 100 st/ha ivm omvormingsbeheer]	Normenboek NBL	6,000	420,44	0,100	15%	6,31
	ringen (5 tot 50 bomen per ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	2 zaagsnedes door het cambium rondom de wortelaanzet	Alterra 2014	0,340	23,83	0,020	15%	0,07
blessen/merken/meten bomen	blessen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	150 st/ha tweezijdig blessen; opstand niet opgesnoeid en last van ondergroei (<30% bramen)	Normenboek NBL	1,790	100,78	0,250	10%	2,52
	meten op stam	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	150 st/ha elektronische boomklem, tijdnorm incl, PC-verwerking; opstand niet opgesnoeid, geblesd	Normenboek NBL	0,890	50,11	0,250	10%	1,25
verwijderen ongew. vegetatie	prunus/exoten rooien/steken (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	rooien/steken Prunus met prunusrooier; hoogte 1-2 m; 0-5% bedekking; <500 st/ha	Normenboek NBL	2,000	112,61	0,333	100%	37,50

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: 2024 (beheerjaar 2025)

Natuur- of Landschapstype: N15 Droge bossen

Beheertype: 01 Duinbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
snoeien	snoeien overhangende takken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	conform N15.01; met (motor)stokzaag langs bosranden en exploitatiewegen	BUWA2015	4,800	270,26	0,250	5%	3,38
	versnipperen gesnoeid hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 houtversnipperaar (A-054)	tot 14 cm dik; gemidd. 1-10 takken per boom (en ca 200 bomen/ha)	Normenboek NBL	2,000	348,23	0,250	5%	4,35
monitoring/karteren	certificering bos	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 mat. kosten certificering	op basis van uitgevoerde enquête	Alterra 2016	0,040	7,46	1,000	100%	7,46
onderhouden/vervangen raster	konijnenraster plaatsen, onderhouden en na 10 jr verwijderen	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 wikkelmachine (A-142) 1 mat./afschr. konijnenraster 450 m	zie document 'samenvoegen activiteiten.xls' tabblad 'rasteren'	deels Normenboek NBL	43,329	9.674,46	0,010	2%	1,93
	onderhouden veeraster 60 m/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 60 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster' ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,130	16,91	1,000	19%	3,21
	onderhouden veeraster 60 m/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 60 m	handmatig onderhoud veeraster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,340	28,74	1,000	6%	1,72
	plaatsen veeraster 60 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 60 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	0,876	384,43	0,067	25%	6,44
	verwijderen veeraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,190	28,90	0,067	19%	0,37
	verwijderen veeraster 40 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	0,414	61,38	0,067	6%	0,25
	verwijderen veeraster 40 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 60 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, storkosten	Alterra 2016/7	0,076	17,00	0,067	25%	0,28
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA-controle) per hectare	1 medewerker hoog tarief (A-149)	25 bomen per uur; totaal 12 bomen	Unie van bosgroepen	0,320	22,45	0,500	40%	4,49

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N15 Droge bossen

Beheertype: 01 Duinbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaieren/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	14,63	1,000	100%	14,63
mantel en zoombeheer	mantel: afzetten boomvormers en lobben maken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	afzetten boomvormers in mantel / lobben maken	Alterra 2016	1,660	116,32	1,000	1%	1,16
	mantel: verplaatsen takken met kleine graafmachine	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	verplaatsen takken uit gerealiseerde lobben	Alterra 2016	0,220	21,21	1,000	1%	0,21
	zoom: maaieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	maaieren zoom met schotelmaaier	Alterra 2016	0,140	14,49	1,000	1%	0,14
	zoom: oprapen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 opraapwagen (A-051)	oprapen maaisel zoom met opraapwagen	Alterra 2016	0,470	75,79	1,000	1%	0,76

Totaal kosten

137,28

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie, verkoop houtsnippers	1	5%	4,92
	hout op stam, omvorming (oogst hout 1m3/jr)	10	10%	35,11

Totaal opbrengsten

40,03

Exploitatiesaldo

97,25

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N15 Droge bossen
Beheertype: 02 Dennen-, eiken- en beukenbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
bewerken/inrichten terrein	verkleinen tak-, top- en resthout	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 klepelmaaier (A-021)	werkbr.125-150 cm; kapvlakte >0,25 ha; opp.aandeel 100%, 1 x klepelen den/douglas	Normenboek NBL	6,000	787,64	0,050	2%	0,79
	maken van plantgaten/-plekken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 plantplekkenmaker (Kulla) (A-025)	Kapvlakte, tak- en tophout verkleind, rijafstand 1,5 m; aantal per ha 4000-6500	Normenboek NBL	7,000	617,43	0,050	2%	0,62
zaaien/planten	lossen, inkuilen en laden plantsoen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	4000 st 2-3 jr bosplantsoen inkuilen naar soort op centrale kuilplaats	Normenboek NBL	8,000	450,43	0,050	2%	0,45
	groepsgewijs inbrengen zaadbomen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	4000 st eik in gewoelde plantplekken; tak- en tophout verkleind	Normenboek NBL	44,000	2.477,38	0,050	2%	2,48
	Aankoop plantsoen bos in omvorming	1 Aankoop plantsoen bos in omvorming	4000 stuks Quercus petrea, 60 - 100, w, 12, autochtoon per jaar	SBB	0,000	9.853,20	0,050	2%	9,85
begrazen binnen raster/sloten	verzorgen/controleren van (beheers-)dieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 kosten veterinaire zorg (lage graasdruk) 1 kosten hoefsmid (lage graasdruk)	op basis van enquete	Alterra 2016	1,900	116,23	1,000	10%	11,62
	verzorgen drinkwater	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 drinkbak/-voorziening t.b.v. vee	op basis van enquete	Alterra 2016	0,020	27,75	1,000	10%	2,78
reduceren stamtaal, geen oogst	afzetten/zuiveren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	monocultuur' eik, es of els, <6 m hoog; 7 cm DBH, 100 st/ha ivm omvormingsbeheer]	Normenboek NBL	6,000	420,44	0,100	15%	6,31
	ringen (5 tot 50 bomen per ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	2 zaagsnedes door het cambium rondom de wortelaanzet	Alterra 2014	0,340	23,83	0,020	15%	0,07
blessen/merken/meten bomen	blessen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	150 st/ha tweezijdig blessen; opstand niet opgesnoeid en last van ondergroei (<30% bramen)	Normenboek NBL	1,790	100,78	0,166	10%	1,67
	meten op stam	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	150 st/ha elektronische boomklem, tijdnorm incl, PC- verwerking; opstand niet opgesnoeid, geblesd	Normenboek NBL	0,890	50,11	0,166	10%	0,83
verwijderen ongew. vegetatie	prunus/exoten rooien/steken (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	rooien/steken Prunus met prunusrooier; hoogte 1-2 m; 0-5% bedekking; <500 st/ha	Normenboek NBL	2,000	112,61	0,333	100%	37,50

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N15 Droge bossen
Beheertype: 02 Dennen-, eiken- en beukenbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
snoeien	snoeien overhangende takken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	conform N15.02; met (motor)stokzaag langs bosranden en exploitatiewegen	BUWA2015	5,400	304,04	0,250	5%	3,80
	versnipperen gesnoeid hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 houtversnipperaar (A-054)	tot 14 cm dik; gemidd. 1-10 takken per boom (en ca 200 bomen/ha)	Normenboek NBL	2,000	348,23	0,250	5%	4,35
monitoring/karteren	certificering bos	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 mat. kosten certificering	op basis van uitgevoerde enquete	Alterra 2016	0,040	7,46	1,000	100%	7,46
onderhouden/vervangen raster	konijnenraster plaatsen, onderhouden en na 10 jr verwijderen	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 wikkelmachine (A-142) 1 mat./afschr. konijnenraster 450 m	zie document 'samenvoegen activiteiten.xls' tabblad 'rasteren'	deels Normenboek NBL	43,329	9.674,46	0,050	2%	9,67
	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	na splitsing in activiteiten 'plaatsen raster' en 'onderhoud raster'; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,210	27,81	1,000	7%	1,95
	onderhouden veeraster 100 m1/ha incl.kraal/hek	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving veeraster 100 m	handmatig onderhoud raster - slechte bereikbaarheid ; onderhoud per jaar	Alterra 2016/7	0,560	47,52	1,000	3%	1,43
	plaatsen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 rasterpalenheier (achter trekker) 1 materiaalkosten aanleg veeraster 100 m	plaatsen jongveeraster met palenheier achter trekker incl. kosten rastermateriaal	Alterra 2016/7	1,460	640,71	0,067	10%	4,29
	verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 midgraafmachine	raster verwijderen met kleine graafmachine (midi HGM)	Alterra 2018	0,474	72,09	0,067	7%	0,34
	verwijderen veeraster 100 m/ha	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 Voorlader 1 vork voor voorlader	raster handmatig losmaken/oprollen, en palen trekken met tractor en voorlader	Alterra 2018	1,035	153,45	0,067	3%	0,31
	verwijderen veeraster 100 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 vrachtwagen met opbouwkraan 10 ton 1 Stort verwijderd raster 100 m/ha 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 landbouwwagen 2-assig (A-129)	tussentransport, laden resten verwijderd raster op vrachtwagen, 15 km transport, stortkosten	Alterra 2016/7	0,126	28,23	0,067	10%	0,19

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N15 Droge bossen
Beheertype: 02 Dennen-, eiken- en beukenbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden watergangen	uitmaaien watergang 5 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,023	3,00	0,450	50%	0,67
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0.03 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,023	3,84	0,450	50%	0,86
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA- controle) per hectare	1 medewerker hoog tarief (A-149)	25 bomen per uur; totaal 12 bomen	Unie van bosgroepen	0,320	22,45	0,500	40%	4,49
oogsten hout	afzetten/vellen/voorconcentreren lang- en hakhout	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A- 075)	dunning dg/loofh.; dg 23 cm, loofh. 19 cm dbh; 12,5 m3 per 5 jaar; 0,62 u/m3	Normenboek NBL	7,750	543,07	0,166	40%	36,06
	uitdragen/uitslepen/uitrijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 uitsleeptang (A-053)	uitslepen langhout; 10st/m3; 200 m sleepafstand; 0,41u/m3 en 12,5 m3 per 5 jaar	Normenboek NBL	5,125	511,64	0,166	40%	33,97
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	14,63	1,000	100%	14,63
mantel en zoombeheer	mantel: afzetten boomvormers en lobben maken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A- 075)	afzetten boomvormers in mantel / lobben maken	Alterra 2016	1,660	116,32	1,000	15%	17,45
	mantel: verplaatsen takken met kleine graafmachine	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	verplaatsen takken uit gerealiseerde lobben	Alterra 2016	0,220	21,21	1,000	15%	3,18
	zoom: maaien	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	maaien zoom met schotelmaaier	Alterra 2016	0,140	14,49	1,000	15%	2,17
	zoom: oprapen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 opraapwagen (A-051)	oprapen maaisel zoom met opraapwagen	Alterra 2016	0,470	75,79	1,000	15%	11,37

Totaal kosten

233,62

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie, verkoop houtsnippers	1	5%	4,92
	in eigen regie, oogst hout 1 m3/ha/jr	2	40%	35,11
	hout op stam, omvorming (oogst hout 1m3/jr)	10	10%	35,11

**Totaal
opbrengsten**

75,14

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: 2024 (beheerjaar 2025)

Natuur- of Landschapstype: N15 Droge bossen

Beheertype: 02 Dennen-, eiken- en beukenbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur Normbedrag per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
-----------	------------	-----------------------	---------------------------------	------------------	--------------------------	----------------------	---------------	-------------------	--------------------------

Exploitatiesaldo

158,48

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N16 Bossen met productiefunctie
Beheertype: 03 Droog bos met productie (nieuw)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
bewerken/inrichten terrein	maken van plantgaten/-plekken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 plantplekkenmaker (Kulla) (A-025)	Kapvlakte, tak- en tophout verkleind, rijafstand 1,5 m; aantal per ha 4000-6500	Normenboek NBL	7,000	617,43	0,010	20%	1,23
	verkleinen tak-, top- en resthout extensief	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 klepelmaaier (A-021)	werkbr. 125-150 cm; kapvlakte >0,25 ha; opp. aandeel 100 %; extensief	SBB/Bosgroepen 2015	5,000	656,37	0,010	40%	2,63
	verkleinen tak-, top- en resthout intensief	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 klepelmaaier (A-021)	werkbr. 125-150 cm; kapvlakte >0,25 ha; opp. aandeel 100 %; intensief	SBB/Bosgroepen 2015	8,000	1.050,19	0,010	40%	4,20
	bodembewerking met bosploeg	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 bos-/voerenploeg (A-115)	zaaistroken ploegen, takhout verkleind, afstand tussen stroken 1 m; 3 a 4 voren breed, >20 cm diep	Normenboek NLB	6,000	536,57	0,010	40%	2,15
zaaien/planten	lossen, inkuilen en laden plantsoen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	4000 st 2-3 jr bosplantsoen inkuilen naar soort op centrale kuilplaats	Normenboek NBL	8,000	450,43	0,010	20%	0,90
	planten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	4000 st eik 70-100 in gewoelde plantplekken, tak- en tophout verkleind	Normenboek NBL	44,000	2.477,38	0,010	20%	4,95
	aankopen/aanvoeren plantsoen droog bos	1 bosplantsoen 3950 st/ha	bosplantsoen 3950 st/ha tbv droogbosproductie	evaluatie 2016	0,000	6.573,37	0,010	20%	13,15
oogsten bijproducten	verzamelen bosbijproducten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	begeleiden verkoop kerstbomen, groen, geriefhout, kegels, gage, Am. eik blad etc	Alterra 2015	0,180	10,13	1,000	100%	10,13
reduceren stamtaal, geen oogst	afzetten/zuiveren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	individueel gemengd; hoogte 5 m; 4 cm DBH; 1000 st/ha; minder dan 10% struiken	Normenboek NBL	20,000	1.401,48	0,020	60%	16,82
	ringen (5 tot 50 bomen per ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	2 zaagsnedes door het cambium rondom de wortelaanzet	Alterra 2014	0,340	23,83	0,100	100%	2,38
blessen/merken/meten bomen	selecteren toekomstbomen	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 handgereedschap (A-064)	Aanwijzen en merken met verf in 1 arbeidsgang; 1 spuitbus per 100 bomen	Normenboek NBL	2,000	141,53	0,100	100%	14,15
	blessen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	150 st/ha tweezijdig blessen; opstand niet opgesnoeid en last van ondergroei (<30% bramen)	Normenboek NBL	1,790	100,78	0,250	100%	25,20
	meten op stam	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	150 st/ha elektronische boomklem, tijdnorm incl, PC-	Normenboek NBL	0,890	50,11	0,250	100%	12,53

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N16 Bossen met productiefunctie
Beheertype: 03 Droog bos met productie (nieuw)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur Normbedrag per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
verwijderen ongew. vegetatie	maaieren/knuppelen/klepelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	verwerking; opstand niet opgesnoeid, geblesd Afzetten tussen en in de rijen - bramen en houtige gewassen met bosmaaier; 25-50% bedekking	Normenboek NBL	15,000	959,31	0,020	20%	3,84
	prunus/exoten rooien/steken (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	rooien/steken Prunus met prunusrooier; hoogte 1-2 m; 0-5% bedekking; <500 st/ha	Normenboek NBL	2,000	112,61	0,250	20%	5,63
snoeien	opsnoeien toekomstbomen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	in opgaand (naald)bos; gemerkte toekomstbomen; dbh tussen 10-18 cm; gd 0-6 m opsnoeihoogte	Normenboek NBL	10,000	563,04	0,010	10%	0,56
	snoeien overhangende takken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	conform N16.01; met (motor)stokzaag langs bosranden en exploitatiewegen	BUWA2015	0,500	28,15	0,250	5%	0,35
monitoring/karteren	certificering bos	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 mat. kosten certificering	op basis van uitgevoerde enquête	Alterra 2016	0,040	7,46	1,000	100%	7,46
onderhouden/vervangen raster	konijnenraster plaatsen, onderhouden en na 10 jr verwijderen	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 wikkelmachine (A-142) 1 mat./afschr. konijnenraster 450 m	zie document 'samenvoegen activiteiten.xls' tabblad 'rasteren'	deels Normenboek NBL	43,329	9.674,46	0,010	10%	9,67
onderhouden watergangen	uitmaaieren watergang 10 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3 m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaieren	Normenboek NBL	0,046	6,00	0,450	50%	1,35
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA-controle) per hectare	1 medewerker hoog tarief (A-149)	25 bomen per uur; totaal 12 bomen	Unie van bosgroepen	0,320	22,45	0,500	40%	4,49
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaieren/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	14,63	1,000	100%	14,63
mantel en zoombeheer	mantel: afzetten boomvormers en lobben maken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	afzetten boomvormers in mantel / lobben maken	Alterra 2016	1,660	116,32	1,000	3%	3,49
	mantel: verplaatsen takken met kleine graafmachine	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midgraafmachine	verplaatsen takken uit gerealiseerde lobben	Alterra 2016	0,220	21,21	1,000	3%	0,64
	zoom: maaieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	maaieren zoom met schotelmaaier	Alterra 2016	0,140	14,49	1,000	3%	0,43
	zoom: oprapen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw	oprapen maaisel zoom met opraapwagen	Alterra 2016	0,470	75,79	1,000	3%	2,27

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N16 Bossen met productiefunctie

Beheertype: 03 Droog bos met productie (nieuw)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
uitv. sanitaire maatregelen	opruimen zieke/dode bomen	1 opraapwagen (A-051) 1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075) 1 stort sanitair zieke bomen	op basis van Alterra-enquete onder natuurbeheerders	Alterra 2015	0,330	23,55	1,000	100%	23,55
Totaal kosten									188,80
Opbrengsten	Activiteit						Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,bosbijproducten						1	100%	10,79
	hout op stam,hout op stam						1	100%	130,81
Totaal opbrengsten									141,60
Exploitatiesaldo									47,20

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N16 Bossen met productiefunctie
Beheertype: 04 Vochtig bos met productie (nieuw)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
bewerken/inrichten terrein	maken van plantgaten/-plekken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 plantplekkenmaker (Kulla) (A-025)	Kapvlakte, tak- en tophout verkleind, rijafstand 1,5 m; aantal per ha 4000-6500	Normenboek NBL	7,000	617,43	0,006	60%	2,22
	verkleinen tak-, top- en resthout extensief	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 klepelmaaier (A-021)	werkbr. 125-150 cm; kapvlakte >0,25 ha; opp. aandeel 100 %; extensief	SBB/Bosgroepen 2015	5,000	656,37	0,006	60%	2,36
	verkleinen tak-, top- en resthout intensief	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 75-90 Kw (A-006) 1 klepelmaaier (A-021)	werkbr. 125-150 cm; kapvlakte >0,25 ha; opp. aandeel 100 %; intensief	SBB/Bosgroepen 2015	8,000	1.050,19	0,006	30%	1,89
	bodembewerking met bosploeg	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 45-55 kW (A-004) 1 bos-/voerenploeg (A-115)	zaaistroken ploegen, takhout verkleind, afstand tussen stroken 1 m; 3 a 4 voren breed, >20 cm diep	Normenboek NLB	6,000	536,57	0,006	60%	1,93
zaaien/planten	lossen, inkuilen en laden plantsoen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	4000 st 2-3 jr bosplantsoen inkuilen naar soort op centrale kuilplaats	Normenboek NBL	8,000	450,43	0,006	60%	1,62
	planten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	4000 st eik 70-100 in gewoelde plantplekken, tak- en tophout verkleind	Normenboek NBL	44,000	2.477,38	0,006	60%	8,92
	aankopen/aanvoeren plantsoen vochtig bos	1 bosplantsoen 3500 st/ha	bosplantsoen 3500 st/ha	evaluatie 2016	0,000	8.195,83	0,006	60%	29,50
oogsten bijproducten	verzamelen bosbijproducten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	begeleiden verkoop kerstbomen, groen, geriefhout, kegels, gage, Am. eik blad etc	Alterra 2015	0,180	10,13	1,000	100%	10,13
reduceren stamtaal, geen oogst	afzetten/zuiveren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	individueel gemengd; hoogte 5 m; 4 cm DBH; 1000 st/ha; minder dan 10% struiken	Normenboek NBL	20,000	1.401,48	0,006	30%	2,52
	ringen (5 tot 50 bomen per ha)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	2 zaagsnedes door het cambium rondom de wortelaanzet	Alterra 2014	0,340	23,83	0,100	100%	2,38
blessen/merken/meten bomen	selecteren toekomstbomen	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 handgereedschap (A-064)	Aanwijzen en merken met verf in 1 arbeidsgang; 1 spuitbus per 100 bomen	Normenboek NBL	2,000	141,53	0,100	100%	14,15
	blessen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	150 st/ha tweezijdig blessen; opstand niet opgesnoeid en last van ondergroei (<30% bramen)	Normenboek NBL	1,790	100,78	0,250	100%	25,20
	meten op stam	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	150 st/ha elektronische boomklem, tijdnorm incl, PC-	Normenboek NBL	0,890	50,11	0,250	100%	12,53

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N16 Bossen met productiefunctie
Beheertype: 04 Vochtig bos met productie (nieuw)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
verwijderen ongew. vegetatie	maaieren/knuppelen/klepelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	verwerking; opstand niet opgesnoeid, geblesd Afzetten tussen en in de rijen - bramen en houtige gewassen met bosmaaier; 25-50% bedekking	Normenboek NBL	15,000	959,31	0,012	60%	6,91
snoeien	prunus/exoten rooien/steken (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	rooien/steken Prunus met prunusrooier; hoogte 1-2 m; 0-5% bedekking; <500 st/ha	Normenboek NBL	2,000	112,61	0,250	60%	16,89
snoeien	opsnoeien toekomstbomen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	in opgaand (naald)bos; gemerkte toekomstbomen; dbh tussen 10-18 cm; gd 0-6 m opsnoeihoogte	Normenboek NBL	10,000	563,04	0,006	60%	2,03
	snoeien overhangende takken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	conform N16.02; met (motor)stokzaag langs bosranden en exploitatiewegen	BUWA2015	0,400	22,52	0,250	5%	0,28
monitoring/karteren	certificering bos	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 mat. kosten certificering	op basis van uitgevoerde enquête	Alterra 2016	0,040	7,46	1,000	100%	7,46
onderhouden/vervangen raster	konijnenraster plaatsen, onderhouden en na 10 jr verwijderen	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 wikkelmachine (A-142) 1 mat./afschr. konijnenraster 450 m	zie document 'samenvoegen activiteiten.xls' tabblad 'rasteren'	deels Normenboek NBL	43,329	9.674,46	0,006	10%	5,80
onderhouden watergangen	uitmaaieren watergang 50 m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaieren	Normenboek NBL	0,230	30,00	0,450	100%	13,50
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA-controle) per hectare	1 medewerker hoog tarief (A-149)	25 bomen per uur; totaal 12 bomen	Unie van bosgroepen	0,320	22,45	0,500	40%	4,49
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 30m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaieren/frezen/profilieren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,150	21,95	1,000	100%	21,95
mantel en zoombeheer	mantel: afzetten boomvormers en lobben maken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	afzetten boomvormers in mantel / lobben maken	Alterra 2016	1,660	116,32	1,000	3%	3,49
	mantel: verplaatsen takken met kleine graafmachine	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 midigraafmachine	verplaatsen takken uit gerealiseerde lobben	Alterra 2016	0,220	21,21	1,000	3%	0,64
	zoom: maaieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	maaieren zoom met schotelmaaier	Alterra 2016	0,140	14,49	1,000	3%	0,43
	zoom: oprapen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 55-65 Kw	oprapen maaisel zoom met opraapwagen	Alterra 2016	0,470	75,79	1,000	3%	2,27

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N16 Bossen met productiefunctie
Beheertype: 04 Vochtig bos met productie (nieuw)

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
uitv. sanitaire maatregelen	opruimen zieke/dode bomen	1 opraapwagen (A-051) 1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075) 1 stort sanitair zieke bomen	op basis van Alterra-enquete onder natuurbeheerders	Alterra 2015	0,330	23,55	1,000	100%	23,55
Totaal kosten									225,07
Opbrengsten	Activiteit						Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,bosbijproducten						1	100%	10,79
	hout op stam,hout op stam						1	100%	130,81
Totaal opbrengsten									141,60
Exploitatiesaldo									83,47

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N17 Cultuurhistorische bossen
Beheertype: 02 Droog hakhout

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
zaaien/planten	lossen, inkuilen en laden plantsoen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	200 stuks bosplantsoen 2-3 jr; naar soort op centrale inkuilplaats	Normenboek NBL	0,400	22,52	0,067	100%	1,51
	planten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	inboeten bosplantsoen, 3jr 200 stuks; geen graszode of takhout; uitval 15-60%	Normenboek NBL	4,600	259,00	0,067	100%	17,35
	aankoop plantsoen droog hakhout	1 Aankoop plantsoen droog hakhout	200 stuks Quercus robur 60-100, w, 11, autochtoon per jaar	SBB	0,000	318,24	0,067	100%	21,32
verwijderen ongew. vegetatie	maaien/knuppelen/klepelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Afzetten tussen en in de rijen - bramen en houtige gewassen met bosmaaier; <25% bedekking	Normenboek NBL	10,000	639,54	0,134	100%	85,70
	prunus/exoten rooien/steken (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	rooien/steken Prunus met prunusrooier; hoogte 1-2 m; 0-5% bedekking; <500 st/ha	Normenboek NBL	2,000	112,61	0,250	100%	28,15
monitoring/karteren	certificering bos	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 mat. kosten certificering	op basis van uitgevoerde enquete	Alterra 2016	0,040	7,46	1,000	100%	7,46
onderhouden watergangen	slootmaaisel afvoeren en composteren 0,05 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,030	5,01	0,450	50%	1,13
	uitmaaien watergang 10 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaiikorf 3 m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaien	Normenboek NBL	0,046	6,00	0,450	50%	1,35
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA-controle) per hectare	1 medewerker hoog tarief (A-149)	25 bomen per uur; totaal 12 bomen	Unie van bosgroepen	0,320	22,45	0,500	5%	0,56
oogsten hout	afzetten/vellen/voorconcentreren lang- en hakhout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	hakhout op een zetten, dunnen of afzetten; 6-10cm dbh; 4000 st/ha .	Alterra 2014	41,900	5.269,60	0,067	100%	353,06
	uitdragen/uitslepen/uitrijden	1 medewerker laag tarief (A-86)	afvoeren hout uit hakhout of houtwal; uitdragen; dbh 6-10 cm; 25 m3/ha	Normenboek NBL	50,000	2.784,60	0,067	100%	186,57
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 5m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,025	3,66	1,000	100%	3,66
Totaal kosten									707,82

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
-------------	------------	-----------	--------	-----------------------

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: 2024 (beheerjaar 2025)

Natuur- of Landschapstype: **N17 Cultuurhistorische bossen**

Beheertype: **02 Droog hakhout**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur Normbedrag per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
	in eigen regie, oogst hout 1 m3/ha/jr						1	100%	35,11
Totaal opbrengsten									35,11
Exploitatiesaldo									672,71

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N17 Cultuurhistorische bossen
Beheertype: 03 Park- en stinzenbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
bewerken/inrichten terrein	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitrusten, 100 m per ha; geen zware boomwortels/geen keien	Het Groene Boek IMAG	0,200	17,33	0,010	50%	0,09
zaaien/planten	lossen, inkuilen en laden plantsoen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	110 stuks bomen 8-12 cm; klei; op centrale inkuilplaats (10 st voor inboeten)	Normenboek NBL	4,400	247,74	0,010	90%	2,23
	planten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	Bijplanten laanbomen: 100 stuks, plantgat graven, planten en bevestigen boompaal	Normenboek NBL	40,000	2.252,16	0,010	90%	20,27
	planten bloembollen (incl. elders rooien)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal bloembollen planten	op basis van uitgevoerde enquete onder natuurbeheerders	Alterra 2015	0,450	61,61	0,100	20%	1,23
	aankoop plantsoen park-stinse	1 Aankoop plantsoen park-stinse	diverse boomsoorten; gerekend 100 stuks zomerlinde 8-10 cm autochtoon per jaar	SBB	0,000	6.158,25	0,010	90%	55,42
maaien zonder afvoer	maaien/klepelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 schotelmaaier 200 cm (A-034)	Norm = 2,5 u/ha voor geen of weinig obstakels; daarom toeslag van 20% ivm obstakels	Normenboek NBL	3,000	280,91	1,000	20%	56,18
reduceren stamtaal, geen oogst	afzetten/zuiveren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	monocultuur eik, es of els, <6 m hoog; 7 cm DBH, 100 st/ha ivm omvormingsbeheer	Normenboek NBL	6,000	420,44	0,020	90%	7,57
verwijderen ongew. vegetatie	afzetten/afzagen/vellen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	opslag 1-of meerstammig, hoogte >1 m, stobdiam.>1 cm; 0-5% bedekking	Normenboek NBL	3,000	191,86	0,250	20%	9,59
	prunus/exoten rooien/steken (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	rooien/steken Prunus met prunusrooier; hoogte 1-2 m; 0-5% bedekking; <500 st/ha	Normenboek NBL	2,000	112,61	0,333	100%	37,50
snoeien	opsnoeien toekomstbomen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	in opgaand (naald)bos; gemerkte toekomstbomen; dbh tussen 10-18 cm; gd 0-6 m opsnoeihoogte	Normenboek NBL	10,000	563,04	0,250	50%	70,38
	snoeien overhangende takken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	conform N17.03; met (motor)stokzaag langs bosranden en exploitatiewegen	BUWA2015	8,200	461,69	0,250	15%	17,31
	snoeien laanbomen/solitair	3 medewerker laag tarief (A-86) 2 motorzaag middelzwaar (A-075) 1 hoogwerker (A-012)	10-25 m hoog; 1-10 takken/stam; 5 bomen per ha op deze manier	Normenboek NBL	1,000	243,65	0,250	90%	54,82
	versnipperen gesnoeid hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 houtversnipperaar (A-054)	tot 14 cm dik; gemidd. 1-10 takken per boom (en ca 200 bomen/ha)	Normenboek NBL	2,000	348,23	0,250	50%	43,53

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N17 Cultuurhistorische bossen
Beheertype: 03 Park- en stinzenbos

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
monitoring/karteren	certificering bos	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 mat. kosten certificering	op basis van uitgevoerde enquete	Alterra 2016	0,040	7,46	1,000	100%	7,46
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal/afschrijving bruggen park (IKL)	2 bruggen/stuwen per 10 ha	Ervaring TBO's	0,500	86,09	0,500	100%	43,05
onderhouden watergangen	uitmaaïen watergang 5 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaïen	Normenboek NBL	0,023	3,00	0,450	100%	1,35
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0.03 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,023	3,84	0,450	100%	1,73
inspecteren veiligheid	Visual Tree Assessment (VTA-controle) per hectare	1 medewerker hoog tarief (A-149)	25 bomen per uur; totaal 12 bomen	Unie van bosgroepen	0,320	22,45	0,500	75%	8,42
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 30m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaïen/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,150	21,95	1,000	100%	21,95
Totaal kosten									460,08

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie, verkoop houtsnippers	0	90%	4,42
	in eigen regie, opstandsbeheer	1	90%	12,64
Totaal opbrengsten				17,06
Exploitatiesaldo				443,02

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N17 Cultuurhistorische bossen

Beheertype: 04 Eendenkooi

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
regelen waterstand	verhogen/verlagen stuwdrempel	1 medewerker laag tarief (A-86)	2,5 hectare per stuw, bediening vaker.	Alterra 2014	1,780	99,13	1,000	100%	99,13
verwijderen toplaag	baggeren incl. afvoer bagger					0,00	0,020	30%	0,00
bewerken/inrichten terrein	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	bestaande greppels op diepte brengen; grond zijdelings uitstrooien; 50 m per ha	Het Groene Boek IMAG	2,577	145,10	1,000	20%	29,02
maaïen zonder afvoer	maaïen/klepelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 1-assige trekker (A-223)	Overhoekjes maaïen met 1-assige trekker in nat gebied.	Alterra 2014	10,400	746,27	1,000	10%	74,63
	maaïen/klepelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	ivm paadjes eendenkooi: maaïen tussen de rijen, rijafstand 2 m; grassen en kruiden	Normenboek NBL	11,000	703,49	1,000	10%	70,35
reduceren stamtal, geen oogst	afzetten/zuiveren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	'monocultuur' es en esdoorn; >11m hoogte, 7 cm DBH; 1000st/ha	Normenboek NBL	33,000	2.312,44	0,250	10%	57,81
snoeien	snoeien overhangende takken	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	conform N17.04; met (motor)stokzaag langs bosranden en exploitatiewagen	BUWA2015	1,000	56,30	1,000	10%	5,63
	versnipperen gesnoeid hout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 houtversnipperaar (A-054)	tot 14 cm dik; gemidd. 1-10 takken per boom (en ca 200 bomen/ha)	Normenboek NBL	2,000	348,23	1,000	10%	34,82
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 mat/afschr. molen + stuw per 5 hectare	relatief veel (kunst)werk voor een kleine waterplas	Ervaring TBO's	8,000	867,60	1,000	100%	867,60
	onderhouden vangpijp/rietscherm 2st/kooi	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal eendekooi (2 pijpen)	regulier onderhoud eendekooi gemiddeld 2 pijpen - om het paalrecht in stand te houden	Alterra 2015	21,300	1.303,04	1,000	100%	1.303,04
	onderhouden vangpijp/rietscherm 2st/kooi	2 medewerker laag tarief (A-86) 42 palen 300 - 10/12 cm 115 bos riet (t.b.v. pijp eendekooi) 207 latten 5/5 8 dakbalken 500 - 10/10 cm 2 gaas -rol 50 m (t.b.v. pijp) 1 spijkers 80 mm pak 100 st 2 ijzerdraad rol 100 m	vervangen vangpijp eendekooi incl. baggeren (0,82 pijp per ha)	Alterra 2015	36,600	8.882,69	0,080	100%	710,62
	onderhouden vangpijp/rietscherm 2st/kooi	2 medewerker laag tarief (A-86) 48 palen 160 - 8/10 cm 70 x 70 mm 69 planken 200 - 2*20 cm	Vervanging beschoeiing eendekooi (0,82 vangpijp per ha, 2 * 42 meter beschoeiing per pijp)	Alterra 2015	10,900	2.968,92	0,040	100%	118,76

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N17 Cultuurhistorische bossen

Beheertype: 04 Eendenkooi

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
onderhouden watergangen	uitmaaïen watergang 100 m1/ha	1 spijkers 80 mm pak 100 st 1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaïen	Normenboek NBL	0,460	60,00	1,200	100%	72,00
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0,9 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,700	116,79	1,200	100%	140,15
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaïen/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	14,63	1,000	100%	14,63
uitv. sanitaire maatregelen	ruïmen dode vogels/dieren oa ivm botulisme	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 kosten vuilniszak en destructievat	ruïmen van watervogels	Alterra 2015	0,007	0,61	1,000	100%	0,61
regelen (avi)fauna/visstand	bestrijden wildschade/roofdieren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 materiaal bestrijding wildschade	Om de rust onder de (stal)eenden te bewaren en het voer te beschermen	Alterra 2015	1,170	87,91	1,000	100%	87,91

Totaal kosten

3.686,71

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie, verkoop houtsnippers	0	10%	0,49
Totaal opbrengsten				0,49
Exploitatiesaldo				3.686,22

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N17 Cultuurhistorische bossen
Beheertype: 05 Wilgengriend

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
bewerken/inrichten terrein	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitfrezen, 100 m per ha; geen zware boomwortels/geen keien	Het Groene Boek IMAG	0,200	17,33	0,100	11%	0,19
	begreppelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 35-45 Kw (A-003) 1 greppelfrees (A-024)	bestaande greppel uitfrezen, 100 m per ha; geen zware boomwortels/geen keien	Het Groene Boek IMAG	0,200	17,33	0,250	89%	3,86
zaaien/planten	planten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	bijplanten griend; 200 st wilgenstek snoeien 1,50 m lang en 0,5 m diep in de grond drukken	Normenboek NBL	3,000	168,91	0,250	100%	42,23
verwijderen ongew. vegetatie	maaieren/knuppelen/klepelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Afzetten tussen en in de rijen - bramen en houtige gewassen met bosmaaier; <25% bedekking	Normenboek NBL	10,000	639,54	0,100	8%	5,12
	prunus/exoten rooien/steken (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	rooien/steken Prunus met prunusrooier; hoogte 1-2 m; 0-5% bedekking; <500 st/ha	Normenboek NBL	2,000	112,61	0,330	100%	37,16
monitoring/karteren	certificering bos	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 mat. kosten certificering	op basis van uitgevoerde enquete	Alterra 2016	0,040	7,46	1,000	100%	7,46
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 boot (SBB)	moeilijk te bereiken (water)werken	Ervaring TBO's	7,000	719,18	0,250	11%	19,78
	onderhouden sloot/vaarwegen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	greppels en sloten onderhouden in het getijdagriend (niet onder keur waterschap)	Alterra 2016	56,330	3.171,60	0,330	11%	115,13
	onderhouden sloot/vaarwegen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	greppels en sloten onderhouden in het griend (niet onder keur waterschap)	Alterra 2016	13,140	739,83	0,330	89%	217,29
onderhouden watergangen	uitmaaieren watergang 100 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaieren	Normenboek NBL	0,460	60,00	0,450	100%	27,00
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0,9 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,700	116,79	0,450	28%	14,72

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**

Natuur- of Landschapstype: N17 Cultuurhistorische bossen
Beheertype: 05 Wilgengriend

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
oogsten hout	afzetten/vellen/uitsnoeien griend	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	4000 stobben/ha; 1800 bos; gem. telg dikte 3 cm, kappen en tot bossen binden - tot struik zetten	Normenboek NBL	210,000	11.823,84	0,250	100%	2.955,96
	bundelen/stapelen/voorconcentreren	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	slecht gegaanbaar/nat terrein; het hout klaarleggen voor afvoer	Ervaring TBO's	80,000	4.504,32	0,250	100%	1.126,08
	uitdragen/uitslepen/uitrijden	1 medewerker laag tarief (A-86)	afvoeren hout uit hakhout of houtwal; dbh 6-10 cm; 50 m3/ha	Normenboek NBL	100,000	5.569,20	0,250	11%	153,15
	uitdragen/uitslepen/uitrijden	1 medewerker laag tarief (A-86)	afvoeren hout uit hakhout of houtwal; uitdragen; dbh 6-10 cm; 40 m3/ha	Normenboek NBL	80,000	4.455,36	0,250	89%	991,32
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaieren/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	14,63	1,000	100%	14,63
Totaal kosten									5.731,07

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
	in eigen regie,griend	1	89%	321,77
	in eigen regie,getijdgriend	1	11%	15,44
Totaal opbrengsten				337,21
Exploitatiesaldo				5.393,86

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

 Voor het jaar: **2024 (beheerjaar 2025)**
Natuur- of Landschapstype: N17 Cultuurhistorische bossen
Beheertype: 06 Vochtig en hellinghakhout

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
zaaien/planten	lossen, inkuilen en laden plantsoen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	200 stuks bosplantsoen 2-3 jr; naar soort op centrale inkuilplaats	Normenboek NBL	0,400	22,52	0,100	100%	2,25
	planten	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	inboeten bosplantsoen, 3jr 200 stuks; geen graszode of takhout; uitval 15-60%	Normenboek NBL	4,600	259,00	0,100	100%	25,90
	Aankoop plantsoen vochtig hakhout	1 Aankoop plantsoen; Es 200 st	200 stuks Es selectieherkomst, autotoon per jaar	SBB	0,000	336,60	0,100	100%	33,66
verwijderen ongew. vegetatie	maaaien/knuppelen/klepelen	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 bosmaaier zwaar (A-019)	Afzetten tussen en in de rijen - bramen en houtige gewassen met bosmaaier; <25% bedekking	Normenboek NBL	10,000	639,54	0,100	8%	5,12
	prunus/exoten rooien/steken (<5% bedekking)	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064)	rooien/steken Prunus met prunusrooier; hoogte 1-2 m; 0-5% bedekking; <500 st/ha	Normenboek NBL	2,000	112,61	0,333	100%	37,50
monitoring/karteren	certificering bos	1 medewerker hoog tarief (A-149) 1 mat. kosten certificering	op basis van uitgevoerde enquete	Alterra 2016	0,040	7,46	1,000	100%	7,46
onderhouden/vervangen	onderhouden/vervangen brug/duiker/dam/stuw/put	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 handgereedschap (A-064) 1 boot (SBB)	moeilijk te bereiken (water)werken	Ervaring TBO's	7,000	719,18	0,250	4%	7,19
onderhouden watergangen	uitmaaaien watergang 100 m1/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 aanbouw maaikorf (A-043)	maaikorf 3m breed; breedte talud <3m; breedte sloot <7m; bodem en 2 taluds uitmaaaien	Normenboek NBL	0,460	60,00	0,450	60%	16,20
	slootmaaisel afvoeren en composteren 0,9 ton/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 opraapwagen (A-051)	Notitie kosten bulken 2002 (tarief ongunstig en kosten shredder; zie 'omrekening' sloten&maaisel.xls	Alterra	0,700	116,79	0,450	60%	31,53
oogsten hout	afzetten/vellen/voorconcentreren lang- en hakhout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	Essenhakhout in Overlangbroek	Alterra 2014	41,900	5.269,60	0,100	40%	210,78
	afzetten/vellen/voorconcentreren lang- en hakhout	2 medewerker laag tarief (A-86) 1 motorzaag middelzwaar (A-075)	hakhout op een zetten, dunnen of afzetten; 6-10cm dbh; 4000 st/ha .	Alterra 2014	41,900	5.269,60	0,100	60%	316,18
	uitdragen/uitslepen/uitrijden	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 miniforwarder	afvoeren hout uit hakhout met mini-forwarder	Alterra 2014	43,200	4.428,43	0,100	100%	442,84
onderhouden wegen	onderhoud ontsluitingspad/-kade 20m/ha	1 medewerker laag tarief (A-86) 1 trekker 4*4, 65-75 Kw (A-005) 1 klepelmaaier/frees (A-022)	maaaien/frezen/profileren; 5 m breedte	Normenboek NBL	0,100	14,63	1,000	100%	14,63

Totaal kosten
1.151,25

Standaardkostprijs directe werkzaamheden natuur- en landschapsbeheer

Voor het jaar: 2024 (beheerjaar 2025)

Natuur- of Landschapstype: **N17 Cultuurhistorische bossen**

Beheertype: **06 Vochtig en hellinghakhout**

Maatregel	Activiteit	Set arbeidseenheid	Normbepalende omstandigheden	Herkomst norm	Uur Normbedrag per ha	Normbedrag per ha	Freq. p.j.	% te bew. opp.	Kostprijs per ha p.j.
-----------	------------	-----------------------	---------------------------------	------------------	--------------------------	----------------------	---------------	-------------------	--------------------------

Opbrengsten	Activiteit	Productie	% opp.	Opbrengst per ha p.j.
-------------	------------	-----------	--------	--------------------------

	in eigen regie,essenhakhout	1	40%	72,31
	in eigen regie,hakhout	1	40%	72,31
	in eigen regie,middenbos	1	20%	59,59

Totaal opbrengsten				204,21
---------------------------	--	--	--	---------------

Exploitatiesaldo				947,04
-------------------------	--	--	--	---------------